

B A

B. R. V.

1355-p

50/901.

BIBLIOTECA
Centrală a „Astrei”
SIBIU

Inv. 202

СКЪРТЪ АПЕНДИЧЕ

Л А

І С Т О Р І Я

Л 8 Й

ПЕТРУ МАІОР

Прин адевзраге мизрѣ хрисирѣ а май
мѣлтор скриптори веки, ачепѣтѣл ро-
мзнилор дин Романи адевзраци, а
май маре а мѣлтор кл. пѣне.

Ц Е С Т К

А Е

Теодор Дарон.

Kurzer Anhang zur walachischen Geschichte des Peter Major.

Л А Б У Д Я

КЪ тупарѣа К. Оуніверситѣци дин Песта.

1 8 2 8.

В. Р. V.

1355-а

Я Історій лаѡда чѣ май маре ѣ адевзрѡл.

ὁ ἄνθρωπος ενεργητικὸς πέφυκε. Μ. Αντωνίνος.

Омѡл ѣ нзекѡт спре а фаче кинѡ.

М. Антоніинѡс.

П Р Ъ

ЧИНСТИТЪЛЪЙ, ШИ ДЪ БЪН ГЕНЪ

НЪСКЪТЪЛЪЙ

ДОМНЪЛЪЙ ДОМН

АФНАСИЪ ГРАБОВСКИ

А Е

А П А Д І А

Прекъм ши ла мзрига Депѣгацие, карѣ
администрѣзз Фундѣсѣриле Націонале
де Деѣ Греч: алесѣлѣи Кондепѣгат,
ш: а; а сѣиинцелор Марелѣи Меценас
ши Пзртиниторю, спре кѣноасчерѣ Па-
тронїи, кѣ оумилите блзндѣце
АКРЕДИНЦАТЪ.

ДѢ МАРѢ ЛАЌДЪ ПРѢ ВРѢДНИЧѢ
ДОМНУЛѢ!

ДѢ аѢр ши КедрѢ прѢ вѢдникѢ ерѢ
а май Марилор нострѣй Романѣ фаптѢ!
карѣй нѢшѣ прѢцѢтѢ, кѢ алтѢре, їкоанѢ,
ши кѢнѢнѣ а сѢрѢнѣ, ши а мѢрѣ нѢмѢлѢ
май алѢс ачѢлор БѢрѢацѣй, карѣй сѢрѢ
аѢминѢрѢ Нацѣй, аѢѢтѢрѢ сѢїнѢцѢлор,
ши кивѢрнисѢрѢ дѢ бинѢ а ПѢбликѢѢѢнѣ,
кѢ тѢтѢѢл ерѢ дѢѢацѣй. О фѢричѢтѢ
тѢмпѢрѣ тѢрѢѢтѢ! КѢ чѢ сѢ Те Ѣ кѢ-
нѢнѢзм нѢнѣ, а сѢїнѢцѢлор марѢлѢ Ме-

ценас, ши а Націѣи ноастрѣ прѣ кѡне Па-
троне?

Кѡ че лаѡде сзцѣи аналцзм нѡмеле?
ши кѡ че кѡвинте сзцѣи дескрѣем кѡ-
нзгачѣ инимей, чѣ кѡ тогѡл спре лѡ-
минарѣ Націѣи аплекачз, ши вѣртѡтѣ
сѡфлетѡлѡи, дин карѣ исвореск анал-
теле ачестѣ фапѣге? де нѡмаш тѣши
їо де минѡнатѣ блжнѡтѣцеле вѣредничѣи
гале, кѡ карѣ фирѣ пестѣ мхсѡрз те
лѡ афрѡмсецаг, доарз лимбей мѣкле,
спре рхсѡнарѣ лаѡделор, карѣ цисе кѡвин,

НИЧЕ

ниче о мзрцинире нѣ їаш пѣтѣ пѣне;
чи фїиндѣми прѣ кѣноскѣт, кѣм кз:
» нѣ ладѣ, чи фалпте вѣѣдниче де лад-
» аз боещїи“ кѣ лналтз вѣкѣрїе кѣ-
взнт: О феричитз ещїи Націе ромз-
нѣскз! карѣ ай лжѣне а крѣсче оун
Бзркат ашѣ маре, кѣм е Новилѣ Я-
ФАНЛГїЕ ГРАБОВСКИ де Япадїа; каре
спре дещептгарѣ ши лѣминарѣ Та, ниче
сѣдориле, ниче лвериле нѣши крѣцз; семн
ши мзртѣрїе а прѣ дедатей инимїи
сале спре фачерї де бїне, де пѣрѣрѣ вл
рзмз-

рзмзнѣ ши ачаста кзрѣчичикъ, пре
карѣ сѣб прѣпѣтѣрникъ Патронирѣ
са а о примѣ, де бѣнъ вое кѣ мзнъ
дарникъ саѣ лдѣрат. — Пентрѣ о фа-
чере де бине ашѣ де маре, ши ероикъ
към ѣ ачѣста а Домнѣй тале чей прѣ
мзрите, аци да ѣо оумилитъ мѣлцъ-
мире лнанитѣ Пѣбликѣлѣи, даторѣю
мам цинѣт.

явторѣл.

КЪ ТРЪ ЧЕТИТОРЮ.

Вънд мижлоческ єѸ кѸнощерѣ ачестей кѸвжн-
тзрї ла ПѸбликѸм, даторїа, карѣ чѣ май
маре динтре тоате (А леѸѣ лѸй Цицера) кѸ-
трѸ Патрїе ши НаѸїе авем, ми О Аплинск;
ши кѸ адевзрат пентрѸ ачѣїа май таре, кѸ а-
часта скрисоаре кѸпринде А сине черкарѣ де-
спре АчепѸтѸла ши нащерѣ гинтей ромзнеѸї
дин Романї адевзраї, каре Анаинтѣ Ромз-
нилѸр челор доѸши де аморѸла НаѸїй, АтрѸ а-
тѸта є май вредникѸ де лѸаре аминте, А кѸт
спорю, ши мѣрщерѣ Анаинте спре полирѣ ши
искѸсирѣ НаѸїй ноастре, прин дисзртзѸїй, ши
кѸвжнтзрї їсторичеѸї фоарте се ажѸторѣше:
ка май мѸлте сѸ нѸ Атинд, кѸноскѸт єсте
Анаинтѣ тѸтѸрор, кѸм кѸ мижлочирѣ, ши
модрѸ спре кѸлтивирѣ ши прокопсирѣ НаѸїй
фїеѸе кѸрїа, чел май дин тѸю, є кѸлтивирѣ
лимбїй, ачаста се веде ла тоате гинтеле, каре
се Ѹжн май искѸсите А ВѸропа; ши кѸ адевз-
рат

рат чине поате ащепта, ка сз афлорѣскз щі-
инцзле а синѡл Націи Оаре кзрїа, пзнз че
лимба атжтѣ ацелѣцери ши кзвинте ва авѣ,
ка тоате їдеиде ши сжнцириле инимїи кз ааціи
де плин, ши пе ацелес сз се поатз апзртз-
ши? Форма ши мзсѡра, дѡпз каре лимба ноа-
стрз сар пѡтѣ май вине кзлтивѡ, не о мзрци-
нѣще їсторїа; пентрѡ кз Націа Ромзнѣскз, пре-
кѡм сжнцеле шил траце дин Романи адевзраци,
ашѣ ши лимба; тоате дарз ворбеле, ши кзвин-
теле, каре а лимба Ромзнилор нѡ сѡнз лати-
нѣще (ацелег єѡ лимба чѣ попорѣнз а Рома-
нилор веки) ка апрѡмѡтате дела алте гинте,
прекѡм волничї єра Ромзнїи але апрѡмѡта,
ашѣ волничї сжнт ши акѡма але пзрзси, ши
кѡм кз пе лѣце пѡтем лимпезї лимба де коаде
сѡрзине, не адрептѣзз їарзш їсторїа. Кѡм кз
литереле Цириличеши челе апрѡмѡтате дела
Сзрбїи ши Рѡши пе адрептате ле пѡтем изгонї,
їарз їсторїа не адрѣптз, авзцжндѡне кѡм кз
попорѡл Ромзнеск є май веки де сѡта а ноаз,
а каре сав ивїт литереле цириличеши. —

ПРОЛОГЪЛ КЪРЦЕЙ.

Де вро кжцва ани ꙗ коаче, черкарѣ деспре ꙗче-
пѣтѣл Ромзнилор ꙗ май мѣлтор вѣрбацѣй, нѣ
нѣмай дин мишлокѣл Ромзнилор, чи ши дин
алте нацѣй искѣсжцѣй, ꙗварѣ аминте ꙗв трас
спре сине; динтре карѣй мѣлцѣй де пофѣта ꙗде-
вѣрѣлѣй ꙗцѣцацѣй, кѣноск ꙗ Ромзни сжнѣ де Ро-
манѣй; ꙗрѣ алцѣй, де мѣнѣе ши оурѣ (пре
каре кѣ лаптеле дела пѣринцѣй ꙗле сѣѣ се вѣд),
ꙗсѣпра Ромзнилор ꙗкѣтрѣзницѣй, нѣ се ꙗрѣ-
шинѣѣз ꙗ стѣрни батжокѣрѣй, ши дефѣймѣрѣй,
(кѣ каре орбеск окѣй оунора не вѣгѣторѣй де
самѣ;) ꙗ пре стѣрѣлѣчитꙗ ꙗ Ромзнилор дин

Романъ кѣрацѣи вицѣ, кѣ дѣ динсѣ сѣ о мик-
шорѣзе; динтре ачестѣи унѣи лѣ ворбе осѣбите,
лѣтре патрѣ пѣреци кѣм се зиче, алциѣи лѣ пѣ-
бликѣм кѣ кондеюл а лѣнегри зжориле, каре
кѣ окѣи лѣвенинаци лѣ вѣд рѣсѣринд пѣ дѣсѣ-
пра нациѣи ромѣнециѣ, се стрѣдѣск.

Ачестѣи а фѣи адеврѣте, нименѣи се ва лѣ-
дой, кѣи ѣ кѣносѣкѣтѣ лѣмѣ дѣкѣма. Ши
мѣкар кѣ прѣ лѣвѣцѣтѣл, ши ал нациѣи не-
мѣриториюл Маѣор, кѣ аджнѣи доведе афарѣ де
тоатѣ лѣдоѣала аѣ пѣс лѣкрѣ, кѣм кѣ ромѣнѣи,
карѣи кѣ мѣлѣцимѣи став лѣтро фѣлоаре кѣ чѣле
лѣлѣте нациѣи, сѣжнѣеле ши лѣчепѣтѣл, ши лѣ траг
дин попорѣл Роман, чѣл прин лѣпѣратѣл Траѣан
динѣи Італѣа сѣдѣит лѣ Дакѣа, тотѣши дефѣи-
мѣторѣи, линѣа де батѣжѣкѣрѣи, де тотѣи нѣши о
контенесѣк. —

Вѣ анѣѣ амѣ лѣцѣи фѣцѣжш кѣ нименѣи
динтре дефѣимѣторѣи нѣмѣлѣи ромѣнесѣк нѣ мѣм

препѣс: фѣиндѣмѣ прѣ кѣноскѣт лѣкрѣ, кѣм
кѣ: л май марѣ темейорѣ сѣ разимѣ вица,
ши сѣнѣеле ромѣнилор дин романѣ, декѣт
сѣл поатѣ лѣтѣнекѣ кѣ неѣе ворѣе гоале; нѣ-
май врѣѣ а адѣче дин ѣсторѣѣ веки ачелѣ аде-
верирѣ, каре лѣпѣтѣл ромѣнилор дин романѣ
адѣвѣраѣѣ, лл пѣн ла май маре лѣминѣ: Тоатѣ
кѣвѣнтарѣ л патрѣ капѣте о лѣпѣрѣсѣс: л капѣ
ѣ. ва сѣ арѣтѣ, кѣмкѣ трѣчерѣ романилор
лѣѣ Траѣан пѣсте дѣнѣре л зилеле лѣѣ Яѣрелѣан
кѣтрѣ анѣ 274. ниче де кѣм се поате лѣшѣ
лѣелѣѣе, кѣт чѣ май маре парте, сѣ нѣ фи рѣ-
мѣсе дин коаче де дѣнѣре: фѣинд кѣ апрѣат
фак помѣнире скрипторѣѣ чѣѣ веки дѣспре Рома-
нѣѣ, карѣѣ лѣкѣл л Дакѣа лѣѣ Траѣан, дѣпѣ
моартѣ лѣѣ Яѣрелѣан. лѣтрал ѣ. кап лѣзмнѣз,
кѣмкѣ романѣѣ сѣл ромѣнѣѣ, карѣѣ рѣмѣсѣсе
л Дакѣа лѣѣ Траѣан, тот дѣѣна лѣ фост оскѣ-
бит попор де чѣле лалте гинте; ши кѣмкѣ ни-

че одатъ пѣнѣ ла сѣта ашептѣ, петерчерѣ
ши апзртѣширѣ ла олатѣ атре Романій чей
дин коаче де дѣнзре, ши атре чей динколѣ
наѣ фост апедекатѣ : ачестѣ тарѣ дин довѣде
бекѣ. А ал Г. адѣк мзртѣрѣй бекѣ, дин каре
се вѣде, кѣмкѣ апрежѣрѣ дѣнзрѣй не ачетат, не-
мзрѣнинѣ Попор Роман аѣ лѣкѣит. Ял Д. Кап
стѣ дин скѣртѣ адеверире, кѣм кѣ Ромѣнѣй
ниче дѣкѣм нѣ пот сѣ фѣе рѣмѣшицѣ де Дакѣ,
Шлавѣ, саѣ Бѣлгарѣй, чи нѣмай Романѣй адевѣрацѣй,

Марциниле Дакій веки дѣлз Пѣоломею.

Дакіа вѣке, деспре мѣхз ноапте сз мхрцинѣ кѣ о парте а Сармаціей Вѣропещй, дин мѣнций Карпатѣлѣй, пзизз ла котирѣ рѣѣлѣй Тира (Нистрѣ) кзтрз марѣ нѣгрз; деспре апѣс кѣ Іази-гій Метанасте пе лизгз Тиса; іарз деспре амѣ-зхзхй кѣ ачкіа а Дѣнзрій парте, де оунде Тиса сз прѣвнз кѣ джиса, пзизз ла четатѣ дзѣѣм; деспре рзсзрит кѣ Дѣнзрѣ пзизз ла четатѣ Ди-ногеціа, ши кѣ апа Хієрасѣ (Прѣтѣ) пзизз а рѣѣл Тира. — Яшѣ дарз прѣкѣм сз вѣде дин лѣѣдатѣл Географ: Дакіа вѣке аѣ кѣпринс а сине: партѣ Цзрій Оунгѣрещй пзизз а Тиса, Ярдѣлѣ (Дакіа де мижлок нѣмит) Цѣра ромзненѣскз (зи-сз ла скрипторій чей веки, ши Дакіа алпе-стрис, трансалпина, ши коліа ла Магіно, адекз Цѣра Мѣнтенѣскз) ши Молдова тоатз. —

Ячаста ерѣ ашезарѣ ши лзцимѣ Дакій пе кжнд о аѣ кѣпринс Романій кѣ Апзратѣл Траіан кзтрз анѣл 105. Кѣм саѣ атжмплат а Романи-лор а Дакіа, чѣ де лзкѣиторій сзй де тот де-шертатз прин рззѣоаеле, каре ле аѣ пѣртат Тра-іан кѣ Декевал, дѣскзлекаре? кѣм аѣ стзпжнит Апзрацій дела Рома Дакіа пзизз ла Яѣреліан? карій дѣзнз дѣж дѣбиндѣсз, дѣ май пѣтѣ анзрд
пре

пре колонїиле романе ꙗ Дакїа де ꙗ кѳрсзле вар-
 варилор, легїоданеле кѳ О парте а попорѣнилор
 їаѳ трекѳт песте дѳнзре ꙗ Мизїа: пе ларгѳ ши
 искѳент кѳвжнтѳ Маїор ꙗ Ёсторїа са (Кап а. ши
 ал б.); прекѳм ши ачѳїа дин фирѣ лѳкрѳлѳї а-
 ратѳ, кѳм кѳ чѣ май маре парте а Романилор,
 ши дѳпѳ яѳрелїан аѳ рѳмас ꙗ Дакїа лѳї Траїан
 ла кап г. — Вѳ нѳмай кѳ ноаве адеверирї ши
 довѣде (каре пѳнѳ акѳма де тот липсѣ ꙗ Ёсто-
 рїа Ромѳнилор) дин Ёсторичїй чеї май веки ва
 сѳ арѳт: кѳм кѳ ши дѳпѳ яѳрелїан, Романїї
 саѳ Ромѳнїї аѳ рѳмас попор Осевит де алте Гин-
 те ꙗ Дакїа лѳї Траїан). Ячаста Маїорѳ фѳрѳ де
 довѣде, нѳмай дин фирѣ лѳкрѳлѳї О вѳдѣще).
 ꙗ контра (ꙗпротива) ачелора, карїї не авжнд
 алтѳ ꙗ че сѳ се рѳзиме; нѳмай ка пе Ромѳнї,
 Блахї, Влахї, Валахї ши ꙗкѳ дѳмнезѳ шїе,
 кѳ че нѳме май нѳминдѳї, сѳї подѳѳ фѳче мѳ-
 кар че алтѳ местекѳтѳрѳ, ши надинс че нѳ сѳнт,
 фѳрѳ де ниче оун темей: кѳ О гѳрѳ стрѳгѳ,
 кѳм кѳ пре Романїї, пре карїї їаѳ фост аѳс
 Траїан дин Ёталїа ꙗ Дакїа, яѳрелїан трекѳндѳї
 дѳнзрѣ, де аѳ фост ши май рѳмасѳ пѳцинї,
 саѳ местекѳт кѳ Гинтеле чѣле варваре. Ши ашѣ
 де оурѳ Орѳнїї, май гѳта сѳнт а пипѳї ꙗтѳ-
 нечѳлѳ, де кѳт а кѳноаще адевѳрѳ, прекѳм зиче
 Скриптѳра: „каре нѳ вине ла лѳминѳ (адевѳр)
 „оумелѳ ꙗ ꙗтѳнѣрек.“

К а п і т л.

Романій ꙗ Дакїа вѣке кзтрѣ анѣл 360.

Б. 1.

Амїанѣ Марчелїнѣ скрипторѣ кзтрѣ анѣл 310,
 (ꙗ карткѣ 21. кап 7) мхртѣрїскѣше: кѣм кѣ
 „ Фригерїдѣ Дѣка, кѣ Осташїй дин Панонїа,
 „ ши Трансалпїна (адекѣ динтрѣ ачкѣ парте а
 Дакїй, карткѣ сѣ зичкѣ Дакїа Трансалпїна, прекѣм
 аре Леонклавїе ши Магїно географѣл, асгзхї Цѣк-
 ра мѣнтенкскѣ, пентрѣ мѣнцї сѣ нѣмкѣше)
 „ ꙗтрѣ ажѣторю венїндѣ, пе каре лѣв фост
 „ трїмїсѣ Граціан дин череркѣ лѣвї Валент.“ (1)
 Атрѣ ачеста ꙗцелес воркѣше Скрипторѣ ꙗ карткѣ
 нѣмитѣ деспре рѣзкока, каре ꙗл авкѣ Романїй
 кѣ Готїй ꙗ Фраціа: ашѣ дарѣ ꙗ зїлеле Апзраци-
 лор Граціан ши Валент ꙗ Дакїа трансалпїнѣ, аде-
 кѣ

(1) Frigeridus Dux, cum Panonicis, et Transalpinis auxiliis adventans, quem petitu Valentis, Gratianus ire disposuit in procinctum laturus suppetias iis, qui ad ultimum vexabantur exitium. In bello Gotthico in Thracia. Am. Marcel. L. 21. c. 7.

кѣ ꙗ Дѣра Романиѣскѣ де асѣхѣй, ера Романій
 лѣкѣиторѣ; пентрѣ кѣ ачѣй Осташи, спре апзра-
 рѣ лѣкѣиторилор аѣ фостѣ ашезаци ꙗ Дакіа,
 прекѣм ши ꙗ Паноніа. — Яшà (ꙗ картѣ 26. кап
 5,) поменѣше Яміанѣс, кѣм кѣ ꙗ Зилеле лѣй
 Валентініан, ун Янтоніѣс кѣ нѣмеле Романѣ
 аѣ фостѣ ꙗ Дакіа де мижлок динтре Осташи
 май маре (Тribunus). Тот Яміанѣс (ꙗ картѣ
 29. кап 6.) деспре рѣзѣокл, каре лѣѣ пѣртатѣ ꙗ-
 пзраѣ Валентініан кѣ Сармателе, ꙗтр' ачестѣ
 ꙗцелесѣ ворѣѣше: „ Оѣѣ Валентініан Гвадіѣ кѣ
 „ Сармателе трежнѣѣ Дѣнѣрѣ, маре ꙗ попорѣл Ро-
 „ ман, чел кѣпринѣс кѣ лѣкрѣ сечеришѣлѣй,
 „ прадѣ фѣкѣрѣ, ашà, кѣѣ нѣмай де кѣѣ ера
 „ сѣ принѣѣ пре Фика лѣй Констанціѣ.“ (2)
 Динтрѣ ачест локѣ а ѣскрипторѣлѣй, (каре вор-
 ѣѣше деспре ꙗѣѣмплаѣриле де а сà вѣрѣѣѣ, ши
 пентрѣ ачѣіа де тоатѣ крѣдинѣѣ вѣѣѣѣѣ) аде-
 верит ши лѣминат есте: кѣм кѣ ꙗ Зилеле ꙗпз-
 ратѣлѣй Валентініан, каре аѣ мѣритѣ кѣтрѣ анѣл
 375. Романій лѣкѣіа ꙗ церѣѣѣриле Дѣнѣрѣй; фї-
 инѣ

(2) Sub Valentino Quadi cum Sarmatis transgres-
 si Danubium; magnam in Plebe Romana, circa a-
 grestem messem occupata, praedam egere; ita ut
 paulo abfuerit, quin Filia caperetur Constantii,
 cibum summens in publica villa, quam adpellant
 Pistrensem, cum duceretur Gratiano nuptura. Hic
 sensus est verborum apud Am. Marc. L. 29. c. 6.

иїа кз зиче, кѸм кз ачѣїа саѸ атжмплатѸ нѸ
 де парте де орашѸ бирміѸм. Май апрїатѸ не-
 мзртѸрнїескѸ скрипторїй, кѸм кз ꙗ зилеле Апз-
 рацилор Валент, ши Феодосїе чел тинзр, пе ла
 анѸл 376. ши 450, дин коаче де дѸнзре ꙗ Дакїа
 вѣке лзкѸїа Романїй.

І. 2.

ꙗ зилеле лѸї Валент.

Ун скрипторїю дин свѣта а патра вѸнапїѸс
 Вордїан, деспре каре фаче поменире Фотїе Па-
 трїархѸл ЦариградѸлѸї, скрїе: кѸм кз Оци.о.еле
 стрзкзтжнѸл Апзрзцїа Романилор, маре прздѸи-
 ре фзчѣ атре лзкѸиторїй Романи „пе ачещїй
 „ АпзратѸ (Валент) ꙗ скѸрт тимп ꙗкижнѸлѸе
 „ ꙗтоарчерѣ кзтрз Оци.оїа, їаѸ стржмторатѸ
 „ атре локѸрїй атзрїте, ши їаѸ фзкѸтѸ а пѸне
 „ армеле жос.“ — (1) Май ꙗколѸ зиче: кѸм кз
 пе чей рзсипицїй (Оци.о.е) прин ораше їаѸ пѸсѸ
 свѣ пауз; „їарз лзкѸиторїй орашелор“ (ашѸ
 кѸвжнтз май ꙗколѸ лзѸдатѸл їсторик), „карїй
 „ пре Оци.о.е ꙗ кзсиле сале примисз, симцинѸлѸе
 „ слзбнчѸнѣк [пѸтерилор, вѸжнѸдѸсз ꙗшелаци,
 „ ꙗсѸшї шѣѸ ржс пзрѣкрѣк, карѣ о авѣ деспре
 „ джн-

(1) Nos Imperator (Valens) intra breve tempus,
 intercluso in Scythiam reditu, intra munimenta
 compulit, et arma tradere jussit. Eunapius Sard.
 in Hist. Biz. T. I.

„Джншій.“ — (2) КѸМ КѸ Цци.о.еле ачеій, дѣ-
спре карій фаче поменире вѸнапїѸс аѸ фостѸ Го-
тїй, ши нѸ алтѸ ГинтѸ, с дѣ тотѸ лимпедѸ лѸ-
крѸ: пентрѸ кѸ дѣ вом привї кѸ лѸаре аминте
ла чѸле че скріе дѣспре Цци.о.е вѸнапїѸс (акѸрѸй
кѸрцїй кѸ нѸмѸрѸ патрѸспрежѸче, аѸпѸ кѸм мѸр-
тѸрискѸше Фотїе, чѸ май маре парте аѸ перитѸ,
каре о май аѸжнс пѸнѸ ла а ноастрѸ вѸрстѸ, се
афлѸ ꙗ Історїа Византина томѸа а.) ши вом
фаче асѸмѸнаре кѸ челе че АмїанѸс МарчелїнѸ
ши чеїа лалцїй скрипторї дѣспре Готї аѸ ꙗсем-
нат: кѸм саѸ ашежат ꙗ Дакїа? кѸм ꙗфрикошаци
дѣ хѸнї, аѸ тримїс солїй ла аѸвратѸ Валент,
ка сѸї примѸкскѸ ꙗ цинѸтѸриле салѣ пестѣ дѸнѸ-
ре? ка томна трѸчерѸ Готилор пестѣ дѸнѸре ꙗ
Ѹрацїа кѸ тоате стѸриле аѸрежѸр, ка кѸм унѸ
дела алтѸ о ар фи лѸвцат, аша о скріѸ; нѸ-
май кѸтѸ вѸнапїѸс, пре карїй АмїанѸс кѸ чеїа
лалцїй, ꙗї нѸмѸше Готї, сꙗ ꙗї кїамѸ Цци.о.е:
дѸминат сѸ вѸдѣ, кѸм кѸ Цци.о.еле ачеїй, асѸ-
пра кѸрора Валент кѸ рѸжкоѸ сѸ скѸлае, нѸ аѸ
пѸтѸтѸ фи алтѸ ГинтѸ фѸрѸ Готїй, карїй лѸ-
кѸїа

(2) Nos igitur per Urbes dispersos (Scythas) sub
libera custodia habuit. — At urbium incolae *οι τας
πολεις δι κουντες* cum Scythas, qui se sibi tradide-
rant, in suas domos admisissent, ubi eorum virium
imbecilitatis periculum fecissent, suae opinionis
errorem irridere coacti sunt. *ibidem.*

кѣїа дин коаче де дѣнзре, а тро парте а Мисїй де жос, (каре се лзцѣ ши песте дѣнзре дин коаче, дела Срашѣ Дїногецїа пхнз а рѣѣл Тира, унде се карсз а марѣ нѣгрз, прекѣм мзртѣ-рисѣще Птоломею, каре цинѣтѣ де окще кѣ нѣме Гци.ѡїа се нѣмѣ) а Молдова ши Цѣра ромзнѣ-скз, нѣмизїй ши Вісі-Готїй. — нѣмеле Гци.ѡе ниче о гребѣтате нѣ фаче, фїинд кѣ шим, нѣмеле Гци.ѡе а фи фост фоарте де окще ла скрипторїй чей векї, кѣ каре се лнзрѣвѣ а кемà пре тоате Гинтеле, каре лзкѣїа дин коаче де дѣнзре кѣтрз амѣкз ноапте. —

Чи Оаре де че сжнѣ аѣ фост Срзшѣнїй а-чейї, карїй аѣ примит пре Гци.ѡе а кѣсиле сале? кѣ адеврѣт алцїй наѣ пѣтѣт фи, фѣрз Романїй лзкѣиторїй ачелор четзцїй ши Ораше, прин каре сра рѣсипицїй варварїй: пентрѣ кѣ пе лзкѣиторїй ачелор четзцїй вѣнапїѣс аї нѣмѣще *oi tas poleis oi kouptes* домѣстичїй, цѣрѣнїй, кѣ каре нѣме сз лнзрѣвѣ скрипторїй пре лзкѣиторїй Романїй моцѣнїй де пингз дѣнзре аї дескилинї де алте нацїй, пе каре ле нѣмѣ варбарї *варварους*; да ши асѣши стѣриле апрежѣр не аратз, кѣм кѣ ачейї а четзцилор лзкѣиторїй, карїй аѣ примитѣ пре Гци.ѡе а кѣсиле сале, аѣ фостѣ кѣрацїй Романїй: аѣ нѣ зиче аколѣ вѣнапїѣс, кѣм кѣ Гци.ѡеле сав скѣлат кѣ рѣзкою асѣпра Романїлор:

Атре карій маре прадз фхкѳрз, ши кѳм кз тот ачеій лзкѳиторій пре Ци.де іаѳ лѳат ла лзкашѳриде сале? атжта дарз де скѳркат рзмзне, кѳм кз лзкѳиторій, ачелор Ораше, прин каре ера рзсипицій Ци.де.еле, аѳ фост де сѳнѳе Романій.

Май грѳѳ ѳ кѳ дѳѳетѳ а мѳрѳиній унде, ши пе че лок аѳ фост ашезате Орашеле ачѳле, а кѳрора лзкѳиторій ера Романій? фостаѳ дин коаче, саѳ дин колò де Дѳнѳре? де ар фи ажѳне пѳнѳ ла а ноастрѳ вѳжстѳ а треѳій скрисориле лѳій вѳнапѳѳс, лесне лѳкрѳ ар фи. — Май кредѳѳ ѳ кѳм кз четзциле ачѳлѳ кѳ лзкѳиторій Романій аѳ фостаѳ дин коаче де Дѳнѳре атре Молдова ши Шѳра Ромѳнѳекз; пентрѳ кз асемнѳѳз лѳѳдатѳл Окриптор; кѳм кз аѳпѳ че сар фи фост аѳжмплат рзѳкоѳла ачела атре Ци.де ши Романій, апой аѳ черѳт Ци.де.еле дела Романій, ка сѳй ласе а трѳче песте Дѳнѳре дин колò; ноаѳ не есте деѳтѳл, кѳм кз пинѳѳ Дѳнѳре, аѳпѳ моартѳ лѳій аѳреліан а зилеле лѳій Валент кѳтрѳ анѳл 373. сѳ афлз лзкѳиторій Романій; преѳѳм май лѳчит тот динтрѳ ачела скриптор сѳ вѳде, каре аша поменѳѳше трѳчерѳ Ци.делор (Готилор) песте Дѳнѳре а ѳраціа: кѳнд де фрика Хѳнилор спѳймѳѳнѳаціѳ, се рѳга де Романій ка сѳй примѳекз песте Дѳнѳре, „ іарѳ Романій, карій пѳѳѳ „ цѳрмѳрїѳ Дѳнѳрїѳ, аѳ рѳспѳнѳс; кѳм кз неми-

„ ка, фърх нѣмай порѣнчиле Апзратѣлѣи але
 „ плиннѣ брѣѣ. “ (3)

Г. 3.

Ши л зилеле лѣи Феодосіѣс чела тинзр Дакіа
 вѣке авѣ лзквиторѣи Романи.

Май лѣминат адеверѣще Прискѣс л Історіа
 са, деспре соліа, каре о ав фзкѣт Маѣиминѣс
 кѣ Прискѣс кзтрѣ Ятила: кѣм кѣ л зилеле Апз-
 ратѣлѣи Феодосіѣс ла анѣл 446. л Дакіа лѣи
 Траіан, чѣ атѣнчѣ сѣпѣсѣ лѣи Ятила, лзквѣа
 Романій: „ ашà дарѣ цѣиндѣмѣ, ши пре ум-
 „ блжндѣмѣ (деспре сине борѣще Прискѣс)
 „ пе лжнгѣ каса лѣи Онесегіе (лтре Хѣнній дѣпѣ
 „ Ятила, персодна чѣ дин тѣю) трекѣнд нѣ цѣѣ
 „ чине, пе каре лл цинѣм л фи унѣ динтре
 „ варварій, ши Осташіи Ѣци.о.елор, л линѣа гре-
 „ часкѣ маѣ сѣлѣтат (іаѣ дат кинѣце) зикѣнд:
 „ заїре (вѣкѣрѣте) мѣ мирам ѣѣ (зиче май
 „ лколò) кѣм поате фи, ка грѣчѣще сѣ борѣскѣ
 „ вѣрѣат Ѣци.о.ѣ; фѣинд кѣ, кѣнд лзкѣск
 „ л касѣ лтре сине кѣ линѣа варварѣ фѣлиндѣсѣ
 „ трѣскѣ, ниче саѣ динтре Хѣнній, саѣ динтре
 „ Готї, саѣ ши динтре Яѣзонї, адекѣ ачѣщїа,
 „ кѣро-

(3) At Romani qui ripis praeerant *ὅτι δε ταῖς οὐδαῖς*
ἐπιτετευμενοὶ Ῥωμαίων nihil se, nisi Imperatoris jussu
 facturos se responderunt etc. Eunap.

„ кзрора кѸ Романійї є май де апроапе апреѸнарѸ:
 „ ниче динтре ачеїа, ушор кареба ворѸѸше гре-
 „ чѸше.“ — АтѸнчї рѸѸѸнд: (дѸпѸ че лар фи
 „ атрекат ПрискѸс че ом Ѹ?) „ зиче а фи де
 „ вицѸ Грек, а фи бенит ка сѸ негочиторѸскѸ
 „ а виминїакѸ МисѸнилор четатѸ де лѸнгѸ дѸ-
 „ нѸре, аколò а фи лѸкѸит, — ши а фи пикат
 „ принс ла ХѸнї. (1)

Анаинте де че вою арѸтà, кѸм кѸ ПрискѸс
 прин дѸзонї дѸ ацелес пре Романїї, карїї пе
 ачела тимп лѸкѸїà а Дакїа сѸпѸсѸ лѸї Атила;
 нѸ фѸрѸ де фолос лѸкрѸ а фи жѸдек, ка сѸ черк

↑

(1) Itaque tempus mihi terenti, et circa murorum
 ambitum domus Onesegii ambulanti, progressus
 nescio quis, quem barbarum et unum aliquem ex
 Scythico exercitu esse rebar, graece me s^lavit,
 dicens: Καίρε, mirari ego qui fieret, ut lo-
 queretur vir Scythia: etenim intra sua conclusi
 barbaricam linguam colunt, et affectant, neque
 tam Hunnorum, quam Gotthorum, aut etiam Au-
 soniorum hi scilicet, quibus cum Romanis frequen-
 tius est commercium (ὅσοις αὐτ̄ προς̄ Ρωμαίους ἐπιμιξία)
 Neque quisquam eorum facile loquitur graece, nisi
 si qui sint captivi ex Thracia aut Illyrico mari-
 timo. — Tum ridens ait, se graecum esse genere ad
 mercaturam faciendam Viminiacum Myssorum ad
 Istrum urbem accessisse, in eaque domicilium ha-
 buisse, et in captivitatem apud Hunnos incidisse.
 etc. Priscus in excerptis Hist. Biz. Tom. I. pag.
 39 — 44.

ꙗче парте ши цинѣт а Дакїй аѣ фост лѣкашѣ
 лѣй Ятила, пе кѣнд аѣ фост тримис Маѣиминѣс
 кѣ Прискѣс ла Ятила; де кѣмба кѣ амѣрѣнтѣ
 вом четї чѣле че Прискѣс не лѣсѣ скрис ꙗ Исто-
 рїа са (май кинѣ, фармѣрї де Ёсторїѣ, фїинд
 кѣ ꙗтрѣгѣ пѣнѣ ла ной нѣ аѣ ажѣнс) прекѣм сѣ
 афлѣ ꙗ Ёсторїа византїна (Том: I.) тоате стѣ-
 рилѣ ꙗпрежѣр прекѣм лѣ ꙗширѣ Прискѣс сѣ вѣд
 а пѣртинї Хронографилор ачелора, карїй зик
 кѣм кѣ рѣхнѣнцїа лѣй Ятила аѣ фост ꙗ партѣ
 Молдовїй де асѣзѣй, ши ачастѣ пѣрѣре нѣй де
 тот фѣрѣ де темѣурї. Кѣ адеѣрат, прекѣм сѣ
 вѣде дин скрисорилѣ лѣй Прискѣс, Максиминѣс,
 кѣ Прискѣс солїй аѣ фост тримишї деѣла Феодо-
 сїѣс ла Ятила, нѣ кѣ мѣлт аѣпѣ рѣзѣоѣл, карѣ
 лаѣ абѣт Ятила асѣпра Гци.о.елор (Готилор) ши
 Соросгилор, аѣпѣ че пачѣ ши томнѣлѣлѣ ꙗтрѣ
 Хѣнї ши Романї легате прин ѣн сенатор, карѣ
 (прекѣм ꙗсемнѣзѣ Прискѣс) пе марѣ дин Цари-
 град аѣ лѣат кѣлѣ кѣтрѣ Ятила пѣнѣ ла Орашѣл
 Одисѣнилор, (ашѣзатѣ ꙗ Херсонѣсѣ) сар фи
 рѣпт (2) пе ачѣла дарѣ тимп сѣ цинѣ Ятила
 ꙗ Молдова, алминѣрилѣ де кѣмба ар фи лѣкѣ-
 ит

(2) Senator vir Consularis a Theodosio legatus mis-
 sus ad Attilam mari ad Odyssenorum civitatem iter
 instituit, cum Attila contra Scythas (Gothos) et
 Sorosgos bellum gereret. Iste est sensus in excer-
 ptis Legat. Prisci.—

ит атѣнчѣ ꙗ Цѣра Унгѣрѣскѣ ꙗтре Тиса ши
Дѣнзѣре, пе маре сенаторѣ поменит дин Цари-
град нар фи лѣат калѣ. —

Вѣлѣторіа дин Цариград кѣтрѣ лѣкашѣ лѣи
ѣтила, ашѣ о лѣиѣ ꙗсемнатѣ ꙗ Історіа са
Прискѣс; дѣпѣ кале дѣ трейспрежѣче зиле дин
Цариград, зиче, кѣм кѣ дѣ ажѣнс ла о четате
кѣ нѣмеле Сердикѣ, (лѣи Птоломеѣ Сердика а-
шезатѣ ꙗ Фрація) унде адѣкѣндѣле лѣкѣито-
ріи локѣлѣи Романіи (των επιχωριων) кой ши
ой, сѣѣ оспѣтатѣ (3) вореле лѣи Прискѣс гре-
чѣѣ ꙗтрадинс ле адѣк, ка май вине сѣ се ва-
дѣ, кѣм тот дѣ уна Історичіи чѣи векѣ дѣ де-
скилинит пре лѣкѣиторіи Романі дѣ чѣле лѣлте
нації варваре. Дин Сердика дѣ бенит ла Наїс
(Ораш ꙗ Дакіа рипенсѣ песте Дѣнзѣре) „каре дѣ
„ ꙗпотривиторіи сѣра рѣсипитѣ, ши дѣ пѣмѣнт
„ асѣмѣнатѣ; ашѣ дѣрѣ дѣ оамѣнѣ дѣшерѣтатѣ
„ (сѣнт кѣвинѣтеле лѣи Прискѣс) о ам афлат,
„ нѣмай ꙗтре неѣе сѣрѣпѣтѣрѣи а уней кѣси
„ сѣнтѣ

(3) Atque ita cum Barbaris iter facere coepimus,
et in Serdicam pervenimus, trium et decem die-
rum itinere homini expedito a Constantinopoli di-
stantem — ibique — bobus igitur et ovibus quas
locorum incolae nobis suppeditarunt (αποδομεῶν
των επιχωριων ἡμῖν) jugulatis instructo convivio eru-
lati sumus. etc. ibidem.

„ СЪИТЕ СРА ПЪЦИИ КОЛНАВИ (4) (МАРЕ АДЕВЕРИРЕ, КЪМ КЪ РОМЪНИЙ, НЪ ПРЕКЪМ БИСАХЪ НЕСКАРИЙ СКРИПТОРИЙ, КАРІЙ ТРЕЧЕРЪ РОМЪНИЛОР ЛА КРЕЩИНЪТАТЕ О ПШИРЪ ПТРЕ ФАПТЕЛЕ КРАИЛОР УНГАРИЙ ПЕ ЛА СЪТА АХЕЧЪ, ШИ ПЧЕПЪТЪЛ А УНСПРЕХЕЧЪ, ЧИ ДИИ ПЧЕПЪТЪ, МАЙ КЪ САМЪ П ЗИЛЕЛЕ ЛЪИ КОНСТАНТИИ, СРА КЪ ТОЦІЙ КРЕЩИНІЙ, АЕСПРЕ КАРЕ МАЙ МЪЛАТЕ ДИЧЪ А ПОМЕНІ НЪ МІАМ ПРЕПЪС). ТРЕКЪНА НОАПТЪ П НАІС АЪ ЛЪАТ КАЛЪ КЪТРЕЪ ДЪНЪРЕ, КАРЕ АЪЧЪ СПРЕ РЪСЪРИТ (5), МАЙ ПКОЛО СПЪНЕ КЪМ АЪ АЖЪНС ЛА ДЪНЪРЕ, КАРЪ ТРЕКЪНАДО, НЪ ДЕПАРТЕ АЪ ДАТ ДЕ КОРТЪРИЛЕ СЦИ.ДЕЛОР, ПТРЕ КАРІЙ СРА ШИ ЯТИЛА (СЪ ВЪДЕ А ФИ АВЪТ ТОМНА АТЪИЧІЙ РЪЗКОЙ). ЧИ ФІИНА КЪ ЯТИЛА НЪ САЪ ЛЪСАТ СЪ АЪК ФАЦЪ КЪ АЖЪНСЪЛ; АЪПЪ ЧЕ АР ФИ ПЕТРЕКЪТ ПЪЦИНТЕЛ, КЪТРЕЪ ЛЪКАШЪ ЛЪИ ЯТИЛА НЪ ДЕПЪРТАЦІЙ УНІЙ ДЕ АЦІЙ, АРЪЗ ТОТ ПЕ КЪЛИ ДЕСКИЛИНИТЕ, ШИ ПРЕКЪМ АПРІАТ МЪРТЪРИСЪЩЕ,
МАЙ

(4) Venimus ad Naissum, quae ab hostibus fuerat eversa et solo aequata. itaque eam desertam hominibus offendimus, praeter quam quod in ruinis Sacrarum aedium (*ἐν δὲ τοῖς ἱεροῖς καταλυμασι*) pauci infirmi. idem.

(5) Nocte transacta a montibus Naissi Istrum versus pergentes iter, in vicum quendam — deferrimur. Hic cum in ea opinione essemus, ut in occasum iter tendere existimarem, simul ac illuxit sol exoriens sese oculis nostris objecit. — idem.

май спре мѣхъ ноапте (6) аз траг. — Зиче
 дѣпъ ачѣїа, кѣм кѣ дѣхтѣндѣсѣ Атила ла ун
 сат, Прискѣс ши Мазиминѣс кѣ чеїа лалцїй фѣ-
 кѣндѣ калѣ прин локѣрїй ашезате ши Оакле, де
 май мѣлте апе кѣргзтоаре аз дат: „динтре ка-
 „ рїї дѣпъ дѣнзре май марїї сѣнт (аша вор-
 „ кѣще) Дрекон ши Тигас, ши Тифїсас (7) дин
 „ сате (аша скрїе тот Прискѣс) кѣпзтам ме-
 „ ринде ꙗ лок де вѣкате мзлаю (Κερχρος) ꙗ лок
 „ де вин меда (ὁ Μεδος) пентрѣс кѣ ашѣ ꙗл нѣ-
 „ меск лѣкѣиторїї ачелор локѣрїй (επιχωριως καλε-
 „ μενος) карїї не петречѣ, ка ноаз сѣ не ꙗпѣр-
 „ цаскѣ мзлаю, вѣхтѣрѣс дин орѣс не да, каре
 „ варварїї О нѣмеск камѣс (Καμου) (8) аичѣ
 нѣ пот трѣче а нѣ лѣа аминте, кѣм кѣ Прискѣс
 ꙗтре лѣкѣиторїї Оци.її (адекѣ ꙗ Лакїа лѣї
 Траїан чѣ атѣнчїй сѣпѣсѣс лѣї Атила) дѣскилинѣще
ДОАЗ

- (6) Postridie una cum Attila ad loca magis ad ar-
 ctum vergentia profecti sumus. idem.
- (7) Quorum post Istrum maximī sunt Drecon di-
 ctus, et Tygas, et Tiphisas. idem.
- (8) Congregabantur vero nobis ex vicis commeatus
 pro frumento cenchrum, pro vīno medum, sic e-
 nim locorum incolae vocant (εχορηγουντο γαρ ἡμῖν
 κατα χωμας τροφαι, αυ τι μένσιτου Κερχρος, αντι δε οινυ
 ὁ Μεδος επιχωριως καλεμενος) qui nos comitabantur,
 ut nobis ministrarent, cenchrum advehbant, po-
 tionem ex hordeo. praebentes. — nam Camum barba-
 ri appellant. — idem pag. 3b.

До аз націй, пе уній ꙗꙗ нѣмѣше моуѣкнѣи, цѣрѣкнѣи (επιχωριοι), пе ацїи варбарѣи (βαρβαροι), че попор дарѣ пот фи цѣрѣкнѣи лѣкѣиторїи локѣрилор ачелора? нѣ алт кѣ адеврѣат попор, де кѣт Романїи, карїи аѣ рѣмас де ѡбрелїан дин коаче де дѣнѣре ꙗꙗ Дакїа лѣи Траїан, акѣрора рѣмѣшицѣ сѣнт Ромѣнїи де асѣзѣи; ачѣста ꙗꙗ рѣрѣше ши кѣвѣнтѣл Меѣѣ пѣнѣ ꙗꙗ зїоа де асѣзѣи ла Ромѣнїи де оуѣе. — —

Дѣпѣ кале, де шѣсе зїле май лѣнгѣ, де ла ун лок, пе лѣнгѣ каре поменѣше, кѣм кѣ аѣ трекѣт, май пе урѣмѣ аѣ аѣнѣ ла лѣкашѣ лѣи ѡтила „аичѣ (зиче Прискѣс) ерѣ кѣсиле
 „ лѣи ѡтила май ꙗꙗ алте де кѣт тоате; де кѣ
 „ силе лѣи ѡтила май апропе ерѣ кѣса лѣи Оне
 „ зїгїѣс ꙗꙗ ѡнѣбрѣатѣ кѣ пѣреци де пѣтрѣ, карѣ
 „ се аѣѣѣ дин Пеонїа, пентрѣ кѣ ничї ꙗꙗ трѣ
 „ ачѣїа парте а ециѣїи сѣ афлѣ саѣ пѣтрѣ, саѣ
 „ вре ун арѣор“ (9) — ачѣстѣ тоате, прѣкѣм

NE

(9) Sex dierum itinere emenso, Scythae in quodam vico nos consistere praeceperunt, ut pone Attilam, qui hac se in viam daturus esset, deinceps iter continuaremus — cum vero nobis eadem via eundem foret, qua Attilas, parumper morati dum praecederet non multo post secuti, trajectis quibusdam annibus ad quendam magnum vicum pervenimus. Hic erant Attilae aedes, reliquis omnibus eminentiores, proxima Regiae Onesigii domus, longa

НЕ ЛЗСЪ СКРИС ПРИСКЪС, АЪ НЪ НЕ АРАТЪ А ФИ ФОСТ
РЕЗИДЕНЦІА ЛЪИ ЯТИЛА ꙗ ЦИНЪТЪЛ МОЛДОВІЙ
(КАРЕ АВЪ МАЙ МЪЛТЕ ꙗ МАЙ МЪЛТЕ А ДАКІЙ
ПЪРЦІ) КЪНД АЪ ФОСТ ПРИСКЪС ЛА ДЖНСЪ ТРИМИС?
ДЕ АР ФИ ШЕЗЪТ ЯТИЛА ꙗ ЦЪРА УНГЪРЪСКЪ АТРЕ
ТИСА ШИ ДЪНЪРЕ (ПРЕКЪМ ВРЪЪ МЪЛЦИ), КЪМ АР
ФИ ПЪТЪТ ЗИЧЕ ПРИСКЪС, КЪМ КЪ ДЕЛА ЧЕТАТЪК
НАЪС АЪ ВЕНИТ ПЕ О КАЛЕ КЪТРЕЪ ДЪНЪРЕ КАРЕ ФЪТЪК
СПРЕ РЪСХРИТ? АЪПЪ ЧЕ АЪ ТРЕКЪТ ДЪНЪРЪК АЪ
МЕРС ТОТ МАЙ ТАРЕ СПРЕ АМЪЗЪ НОВАТЕ ПЪНЪ ЛА
КАСА ЛЪИ ЯТИЛА; ЗИЧЕ КЪМ КЪ ТРЕКЪНД ПЕ ЛЪНГЪ
УН ЛАК МАРЕ, АЪ АЖЪНС НОВАТЪК ЛА КЪТАРЕ САТ
УНДЕ ЛЪКВИТОРІЙ КЪ ТРЕСТІЕ АПРИНСЪ (КАЛАМЪШ)
КА КЪ ЛЪМИНА СЕ АЖЪТЪ, КАРЕ ТОАТЕ ДЕ ЛЕ БОМ
АСЕМЪНЪ КЪ АЛТЕ ГЕОГРАФІЙ, ДЕСПРЕ ЦЪРА МОЛДО
ВІЙ СЕ ПОТ ЗИЧЕ (ЛА МАГІНО ꙗ ГЕОГРАФІА ДЕСПРЕ
ЦЪРА РОМЪНЪСКЪ ШИ МОЛДОВА).

Чи деспре унеле ка ачестЪК ЦИНЪ ЧИНЕ ЧЕИ
ПЛАЧЕ, АТЪТА ТОТ Ё АДЪВЪРАТ: КЪМ КЪ ЯТИЛА
АЪ ШЕЗЪТ ꙗ ДАКІА ДИН КОАЧЕ ДЕ ДЪНЪРЕ (КАРЕ
ЦЪРЪ ПРИСКЪС О НЪМЪЩЕ ОЦИОІА) ꙗ КАРЕ СРА ЛЪ
КВИТОРІ РОМЪНІЙ, ПРЕ КАРІЙ ПРИСКЪС ꙗ КІАМЪ
АЪХОНІ. — ШИ КЪМ КЪ ПРИН АЪХОНІ ПРИСКЪС

нб

longo satis a circuitu domus intervallo, quod One-
sigius, lapidibus ex Paeonia advectis, aedificaverat;
nec enim apud eos, qui in ea parte Scythiae habi-
tant ullus est, aut lapis aut arbor, sed materia ali-
unde advecta utuntur. pag. 39. idem.

нѣ аѣ ꙗцелес алт попор; фѣрѣ пре Романій, каріій лѣкѣіа дин коаче де дѣнѣре прин Молдова, Дѣра Ромѣнѣскѣ, Ярдѣл, Бѣнат: май ꙗтѣю аратѣ ꙗсѣш нѣмеле Яѣзон, каре атѣта ꙗсемнѣхѣх кѣт Роман, Латїн, Італ (вехї ла Овидїѣс, Віргїл ши алцїй): аша ле зиче Прискѣс Романилор дин Оциѣіа Яѣзонїй, ка сѣї дескилинѣскѣ де Романїй Рѣсѣрїтѣлѣї, пре карїй тот де уна ꙗї нѣмѣще *Romaius* ши де Романїй апѣсѣнїй (*Romaius imperius*) аша дарѣ лѣмѣрїт лѣкрѣ есте кѣм кѣ прин Яѣзонїй Прискѣс аѣ ꙗцелес пре Романїй. Ядоаѣ кѣм кѣ: прин Романїй, пе карїй ꙗї кїамѣ Яѣзонїй, Прискѣс нѣ аѣ пѣтѣт пре алцїй лѣкѣиторї сѣѣ алт попор Роман а ꙗцелѣѣе, фѣрѣ пе ꙗсѣшї ачеї Романїй, карїй ерѣ сѣѣ ꙗпѣрѣцїа лѣї ятила ꙗ Дакїа лѣї Траїан, лѣчит се вѣде дѣ колѣ, кѣ Прискѣс облѣ деспре ачеїй лѣкѣиторї ворѣѣще, карїй атѣнчїй ерѣ ꙗ Дакїа сѣпѣшї лѣї ятила: пентрѣ кѣ аѣзїна дѣнѣсѣ лїнеѣ Гречаскѣ, дин гѣра унѣї грек (пе каре ел, ꙗнаїте де че ар фи мѣртѣрїсїт, кѣм кѣ ꙗї де вїцѣ грек, ꙗл цїнѣ а фи унѣ дїнѣре Оциѣе, ꙗекѣм май сѣс ам ꙗсемнат, сѣѣ мїрат кѣм поате фи, ка сѣ ворѣѣскѣ ꙗ лїнеѣ гречаскѣ Бѣркат Оциѣѣ? фїїна кѣ нїче Хѣнїй: нїче Готїй, нїче Яѣзонїй цїѣ лїнеѣ гречаскѣ; ба де нѣ аѣ ꙗцелес прин Яѣзонїй, пре Романїй, карїй лѣкѣїа ꙗ Дакїа кѣ Оциѣеле ши Готїй дѣ ꙗпреѣнѣ,

нз, де аѡ фост кѡ минтѣ атрѣгъ, нѡ цѣѡ дин
 че темей аѡ пѡтѡт фаче поменире деспре яѡзонн
 ка ши деспре Хѡнн ши Готт? май мѡлт де кѡт
 адеврѡт дѡрѡ рѡмѡне, кѡм кѡ а зилеле лѡн
 ятила а Дакїа вѣке аѡ лѡкѡит Рѡманїй, акѡ-
 рѡра стренепоцї сѡнт Рѡмѡнїй; а ачестѣ тем-
 юрї рѡзїмѡт ши Феслер а Історїа Унгарїй том:
 1. фоїа 28. адеверѣще: кѡм кѡ а зилеле лѡн я-
 тила се цинѣ лѡкѡиторїй Рѡманї саѡ Рѡмѡнн
 а Дакїа лѡн Траїан ла анѡл 447. (10) кѡм кѡ
 Готтїй аѡ аѡ фост атре Хѡннїй лѡн ятила, фирѣ
 лѡкрѡлѡн ши вѡтзиле, каре ле аѡ авѡт Готтїй кѡ
 Хѡннїй, апрїат аратѡ. кѡм кѡ адеверїрїле мѡле
 дин Прискѡс сѡнт дескилинїте де але яѡкторѡ-
 лѡн (аша нѡмеск пе Маїор) фїеѡе чїне поате
 веѡѣ; преѡм ши аѡкїа кѡ яѡкторѡ аѡѡче пе
 Прискѡс (фоїа 64.) кѡм лаѡ четїт а аннале
 лѡн Прай. —

І. 4.

Недрѣпѣгъ а унѡра деспре Рѡмѡнн пѡрѣре.

Яичѣ де адемянѡ лок а фи ми се вѣде
 спре прѡвѡлїрѣ а унѡра вѡтѡкѡрї аѡпра Рѡ-
 мѡннлѡр, карїй де урѡ плїннї, нѡ се аѡѡши-
 нѣгъ

(10) In Städten und Gränzfestungen Römer, und Ru-
 munier (Valachen), bedrückt von ihren neuen Ge-
 bietern, und von ihren Aeltern hülflos verlassen. —
 Fesler Tom. I. pag. 28.

нѣхъ ꙗнаинтѣ лѣмїи а минци, кѣм кѣ прѣк лѣ-
 цита націа романилор, вица ши лѣпѣтѣ ши лѣ
 траце дин ачеїи алѣїи Ятила Осташи ши ровїи, пре
 карїи їаѣ адѣс кѣ сине дин їталїа кѣ Окасіа
 рѣхкоделор, каре ле аѣ авѣт кѣ Романїи ла апѣс,
 ши ашѣ попорѣ романеск, де нѣ тот, тотѣши
 партѣ чѣ май маре, ар фи дин їталїи чеї адѣши
 ка принши де Ятила ꙗ Дакїа вѣке, адѣнациї ши кѣ
 Дакїи аместекациї, (лѣкрѣ не авѣит!!) ачеїей
 не феричите пѣрерї ай цинѣ парте се вѣде ши
 Дїсертаторѣ деспре Озкѣїи ꙗ адѣнѣрїле цїїнѣцѣ-
 тоаре (ꙗ анѣл 1827 дѣгѣт: 1-) ашѣ хїсе, каре
 пе тоатѣ лѣна ꙗ линка унѣѣрѣскѣ ес афарѣ
 ла типарїю. (1) Рѣхкоделе ачелѣ, каре ле аѣ
 пѣртат Ятила кѣ Романїи дела апѣс, саѣ лѣтѣм-
 плат кѣтрѣ анѣл 449. адѣпѣ солїа, каре аѣ фѣкѣт
 Маѣмїн кѣ Прискѣс; ашѣ кѣм аѣ пѣтѣт скрїа
 Прискѣс деспре Явѣзонїи, карїи лѣкѣкѣ кѣ Оци.де-
 ле ꙗ Дакїа? Дакѣ Явѣзонїи ачеїа аѣ фост попор
 їталїенеск, тѣрѣїѣ адѣпѣ ачѣїа адѣс кѣ Олѣтѣ
 алѣїи Ятила дин їталїа? ва ши чїне ва креде а
 фї пѣтѣт атѣта попор, принс дин цинѣтѣрїле
 їталїи, адѣче кѣ сине Ятила ꙗ Дакїа, кѣт сѣ
 О умпле тоатѣ кѣтѣ ерѣ де латѣ Дакїа, пре-
 кѣм О умплѣ романїи де астѣхї? — Кѣ Ока-
 сіа рѣхкоделѣ челѣїи дин тѣїю, каре лаѣ авѣт Ятила
 кѣ

(1) Tudományos Gyujtemény 1827. I. Kötet.

кѸ АетіѸс ДѸка Романилор ꙗ цинѸтѸриле На-
талаѸній, сѸѸ ꙗторѸ бѸтѸт Ятила а касѸ, не
кѸм сѸ умкле а дѸче Оаменій ꙗ принсоаре, аѸ
фост бѸкѸрос кѸ поате скѸпѸ кѸ капѸ; прекѸм
мѸртѸрисѸще ПрокопѸс ꙗ картѸ 1. Аспре рѸзѸкоѸ
Вандалическ кап 4. (2) —

АѸѸ кѸ адеѸврат Ятила ши приншій ꙗ рѸзѸ-
коѸ ла сине Романи, май кѸ самѸ дин цинѸ-
тѸриле ꙗ рѸзѸцій рѸзѸритѸлѸй (прекѸм ши ꙗ
ОастѸк Романилор се афлѸ приншій, ши фѸциѸй
ХѸній) пе карій ПрискѸс ꙗ нѸмѸще Романи
приншій (Romanos captivos) пентрѸ акѸрора рѸс-
кѸмпѸраѸе венисѸ МаксиминѸс ла Ятила, ка не
кѸм сѸ поатѸ аѸче Ятила алте попоарѸ спре
лѸкѸриѸ ꙗ Дакїа (лѸй ПрискѸс Ци.оїа), ꙗкѸ ши
Оци.оеле, нѸмай кѸт лисѸ ведеѸ ꙗдемѸнѸ, кѸ фѸ-
га скѸпѸ пестѸ дѸнѸре кѸтрѸ Романи, ашѸ, кѸт
черѸк Ятила дела ꙗ рѸратѸ Романилор, ка пе
Оци.оеле чѸй фѸциѸй сѸ нѸй сѸфере ꙗ цинѸтѸри-
ле сале. (3) Д. 5.

(2) Et quoniam Aetium, Attilae, et ingentis exer-
citus Massagetarum, Scytharumque aliorum, qui
in Romanum Imp. proruperant, recenti clade in-
clytum, potentia valere plurimum videbat (Maxi-
minus). At vero post obitum Aetii, neminem
sibi parem adversarium offendens Attilas, omnem
facile Europam depopulatus est. Procop de bello
Van. L. I. c. 4.

(3) Post Chersonensem pugnam Romani, ꙗcum Hun-
nis pacem per Anatolium Legatum fecerunt, et in
has

Д. 5.

КѢТЪРЪ АНѢА 578. УРМЕ ДЕ РОМАНИЙ ЛЪКЪИТОРИЙ
ДИН КОАЧЕ ДЕ ДЪНЪРЕ.

КА СЪ НЪ ПОМЕНЕСК НИМИКЪ ДЕСПРЕ СТАТЪА
РОМАНИЛОРЪ А ДАКІА ДИН КОАЧЕ ДЕ ДЪНЪРЕ А ЖИЛЕ-
ЛЕ ЛЪИ ЙЪСТИНИАНЪ АПЪРАТЪА, КАРЕ ПРЕКЪМ БИНЕ А-
РАТЪА ЯЪКТОРЪ, ШИ СЪ МАЙ А ЖОС ВОЙ АСЕМНА, ДАКІА
ДЕ ТОТ О АЪ ТРАС ДЕ СЪПЪТЪ ЖЪГЪ ВАРВАРИ-
ЛОРЪ, А КАРЪ РЪДИКЪНА НОВАЕ ЧЕТЪЦЪ ШИ ОРАШЕ,
ПРЕ ПОПОРЪА РОМАНЪ КЪ НОВАЕ КОЛОНИЙ ЛАЪ АМЪЛЦИТЪ;
ПАШЪ А АРЪТА КЪ ДОВЪДЕ, КЪМ КЪ: ШИ ДЪПЪ
МОАР-

has conditiones convenerunt. Profugos Hunnis reddi, Romanos neminem ex barbaris ad se confugientem admittere — Romani vero multos ex profugis, qui dedi reluctabantur, trucidarunt, inter quos et Praefectum Scytharum regii generis, qui militare sub Attila renuerant, et Romanis se adjunxerant. Pace facta Attilas rursus legatos ad Romanos orientales mittit, qui transfugas repeterent. Edecon vir Scytha, qui maximas res in bello gesserat, venit iterum legatus cum Oreste, hic genere Romanus Paeoniam ad Saum sitam incolebat. — Itaque Edecon in palatium admissus Imperatoris litteras Attilae reddidit, in quibus de transfugis non redditis querebatur, qui nisi redderentur, et Romani a colenda terra abstinere, quam bello captam suae ditioni adjecerat, ad arma iterum minabatur. Priscus in excerp. Leg. Hist. Biz. Tom. I. pag. 23.

моартѣ лѣи Істиніан ꙗ Дакіа свѣсѣ Яварилор,
се афлѣ урмѣ де лѣкѣиторѣ Романѣ.— Менан-
дер кѣ нѣмеле Ретор, деспре каре фаче поменире
Сѣидас, мѣртѣрисѣще ꙗ Історіа са, карѣ о аѣ
скрис деспре Яварѣ Гинте де вицѣ, Хѣнѣи, кѣм
кѣ пѣрѣсѣндѣши лѣкашѣриле сале ла рѣсѣрит,
аѣпѣ че кѣ рѣзѣкой ар фи лѣвинс пре Онгорѣи Бѣ-
тасалѣ, ши пре Савирѣи, тримѣцѣндѣ солѣ ла
лѣпѣратѣ дела Константѣинопол Іѣстнѣиан, черѣ лок
спре ашехаре ꙗ цинѣтѣриле Романилор.— Тот ачела
скрѣе май ꙗколѣ, кѣм кѣ Яварѣи трекѣндѣ аѣ-
нѣрѣ, кѣ рѣзѣкой сѣ скѣласѣ аѣспра Романилор
лѣнгѣ Орашѣ Сирмѣѣм, (Mitrovicz) фѣнна кѣ
Іѣстин лѣширѣ лѣпѣрацилор ал доѣлѣ, непот де
сорѣ лѣи Іѣстиніан, нѣ боѣа май мѣлат, Окич-
нѣителѣ дарѣри, ши симѣрѣе (stipendium) Ява-
рилор але да; ꙗ каре рѣзѣкой лѣвингѣндѣ Яварѣи
пре Романѣ, акѣрора аѣкѣ сѣра Тибѣрѣѣсѣ, аѣ пѣс
паче. Кѣндѣ се лѣторѣкѣ Каганѣ кѣ Яварѣи сѣи,
песте аѣнѣзѣре ꙗ Дакіа „Сѣкаманѣи“ (прекѣм сѣ
афлѣ ꙗ Історіа лѣи Менандѣр) „ашѣ нѣмѣицѣи
„ ꙗ локѣриле ачѣле, пѣнтинѣѣи пре Яварѣи, фѣ-
„ кѣрѣ нѣвѣлире аѣспра лор, ши кѣиѣ, арѣинтѣ,
„ ши чѣле лалте сарѣинѣи каре ле аѣчѣкѣ кѣ сине,
„ ле лѣварѣ Яварилор.“ (1) Динтѣрѣ ачѣстѣ аѣваѣдѣ,
прекѣм

(1) Ut discordia praevaluit et bellum jam coeptum
est, Tiberius litteris Bomum admonuit, ut dili-
gentem

прекѣм сѣ вѣде, Баіанѣс кѣ Аваріи сѣи, дин
 Паноніа сѣ лторчк а касѣ песте дѣнзре; ашд
 дѣрѣ лѣкѣиторіи ачеіа, каріи фѣкѣсѣ нѣвѣлире
 асѣпра Аварилоу, аѣ лѣкѣит л цинѣтѣ Бѣнатѣ-
 лѣи. Іѣрѣ кѣм кѣ тот ачеіа лѣкѣиторіи аѣ пост
 попор Роман, дѣ аколѣ се вѣде, кѣ лѣдѣатѣ
 скриптор пе лѣкѣиторіи ачелор локѣри (*Χωριως*
ονομαζομενοι, моуѣни) лѣ дескилинѣѣе дѣ чѣле
 лалте націи лѣкѣиторае л Дакіа, прекѣм Прискѣс
 ши Бѣнапѣѣс, алѣи лѣкѣиторіи л Дакіа пе ачела
 тимп афарѣ дин Романи нѣ сѣа, фѣрѣ дѣ кѣтрѣ
 рѣсѣрит Сци.ѣе ши Авари; дѣ кѣтрѣ апѣс Гепиде,
 ши Лонгобардѣи, пе каріи Менандер кѣ алѣи лѣи
 нѣмеск апріат варварѣи. Фіинд дѣрѣ кѣ Менан-
 дер лѣре лѣкѣиторіи ачеіа, каріи фѣчѣ нѣвѣлире
 асѣпра Аварилоу, ши лѣре чѣле лалте Гинте каре
 лѣкѣѣ л Дакіа, фаче дескилинире, лимпедѣ рѣ-

МѢНЕ

gentem fluvii custodiam faceret. Tiberio victo, et
 victoria potitis Abaris, conventum est legationem
 per inducias ad Imperat. mitti. Ad quem Tiberius
 Damianum ordinis ductorem misit, qui illum eo-
 rum, quae contigerant, et quae Abari vellent, cer-
 tiorem faceret. — Tandem foedus inter Abaros et
 Romanos est factum. Foedere inito cum Abari ad
 sua redirent, Scamanes vulgo in his locis dicti:
 (*ὅτι τῶν Αβαρων σπεισάμενων, χωριως ονομαζομενοι*) ex
 insidiis illis vim fecerunt, et equos, argentum, et
 reliquam suppelectilem eripuerunt. — Menander
 Hist. Biz. Tom. I. pag. 77.

мжне, кѣм кѣ ꙗ зилеле лѣи Іѣстин Апзратѣл кѣ-
трѣ анѣл 578. ꙗ Дакіа лѣи Траіан лѣкѣѣ Романи.—

Ши ашѣ жѣдѣк а фи дѣстѣл дѣ лѣминат
лѣкрѣ, дин довѣделе пѣнѣ ачи ꙗширате; кѣм кѣ
ши дѣпѣ че дѣ рѣдикат ѣвѣреліан лѣгѣоданеле кѣ
О парте а попорѣлѣи Роман дин Дакіа лѣи Тра-
іан, тотѣши некѣрмат дин коаче дѣ дѣнѣре,
ꙗ цинѣтѣриле Молдовеи, Цѣрїи Ромѣнеции, ѣр-
дѣклѣлѣи, ши Бѣнатѣлѣи, ши дѣпѣ ачѣіа пѣнѣ
ла ꙗчѣпѣтѣл сѣтѣи ашѣптѣѣ дѣ авѣт лѣкѣиторї
пре Романи стрѣмошїи Ромѣнилор дѣ акѣм. Дѣ
унѣ се вѣдѣще фѣрѣ фѣндамент ши дѣ мин-
чюнѣ а фи ачелора пѣрѣѣре, карїи зик, кѣм кѣ дѣпѣ
че дѣ трѣкѣт ѣвѣреліан колонїиле ꙗ Миѣїа, Дакіа
дѣ тот дѣ рѣмас дѣшартѣ дѣ Романи. Скремѣн-
дѣсе прин ачѣста се арѣте, кѣм кѣ Ромѣнїи дѣ
аѣтѣзї нѣ пот фи бѣцѣ дѣ Романи, чи дѣ Дакї.

К А П І Т У Л.

Апзртѣширѣ Романилор дин коаче дѣ дѣнѣре,
кѣ ачелор дин колѣ, ниче одатѣ наѣ фѣст
ꙗпѣдекатѣ,

Ѣ. 1.

Кѣм кѣ ши дѣпѣ моартѣ лѣи ѣвѣреліан не-
кѣрмат ꙗ Дакіа лѣи Траіан се афлѣ попор Ро-
ман,

ман, каре дескилинит де алте Гинтѳри варваре
(каре ꙗ дескилините тимпѳри се ашезасѳ ꙗ Дакіа
ꙗ тре Романи) тот дѳѳна аѳ рѳмас, дин довѳде
ле май сѳс нѳмзрате ам възѳт. —

Акъ ꙗпротиба ачелора, каріи нѳмай ка сѳ
поатѳ ꙗсѳлѳзѳтѳчи сѳнцеле Ромѳнилор дин Ро-
мани адевѳраци, (зѳик кѳм кѳ ши ачеіа пѳцини
Романи, каріи аѳ рѳмас ꙗ Дакіа лѳи Траіан,
аѳпѳ че яѳреліан пе чеіа лалци іар фи трекуѳт
аѳнѳрѳ, стрѳмѳтораѳи де ꙗѳрседе варбарилор,
кѳрора ле аѳ фѳст ꙗдемѳнѳ саѳ трас песте аѳнѳ-
ре ла чеіа лалци Романи, каріи нѳ аѳ пѳтѳт
скѳпѳ песте аѳнѳре саѳ ꙗпреѳнат кѳ Варваріи),
нѳ фѳрѳ де фолос а фи жѳдек, ка сѳ арѳт дин
довѳде беки, кѳм кѳ Дакіа тоатѳ кѳт аѳ фѳст
де латѳ, ниче одатѳ нѳ аѳ фѳст ашѳ де сѳпѳсѳ
жѳгѳлѳи варбарилор, кѳт ꙗтре Романиі чеі дин
кодче де аѳнѳре, ши ꙗтре чеіа лалци песте аѳ-
нѳре, сѳ фіе фѳст рѳптѳ, саѳ де тот ꙗѳѳтѳ
тоатѳ ꙗпреѳнарѳ ши ꙗпѳртѳширѳ (товѳрѳширѳ)
ла олатѳ. — Ячѳста се поате адевері дин май
мѳлте мѳртѳрїи а скрипѳторилор беки; ашѳ ꙗсѳш
яѳреліан, аѳпѳ че ар фи трекуѳт легіоанеле, кѳ
о парте а попорѳлѳи песте аѳнѳре дин Дакіа
лѳи Траіан, „ пре іѳтѳнгѳ Ци.о.е кѳ тоате пѳ-
„ териле іаѳ ꙗвинс, ши трекуѳнѳ аѳнѳрѳ, аѳпѳ
„ че пре мѳлци іар фи учис, чеіа лалци аѳ черѳт
„ паче. “

„ паче.“ (1) Ячаста лвинцере алый Аврелиан де-
спре Ци.о.е Івѣнгий сав лтжмплат, авпз че Ав-
релиан ав рздикат легіоанеле дин Дакіа, пентрѣ
кз прекѣм лсемнѣхз Дезипѣс (л Історіа Визан-
тинз фоіа 5), авпз че ав лвинс Аврелиан пре
Івѣнгий, сав лторс ла Італіа, ниче нѣ скріе а фи
май бенит ла Авнзре; ашкѣ дарз ниче сѣпт Авре-
ліан Дакіа де тот ав фост змѣлз де сѣпт Ро-
маній, кжт ниче сар май пѣтѣ Романій ла О-
лаалтз ажѣторѣ; фіннд кз тот нѣмитѣл Історік
скріе, кѣм кз Івѣнгий, пре карій іав лвинс Ав-
релиан дин коаче де Авнзре, лнанте де ачкіа
Романилор да дажде.

Д. 2.

Дакіа іарз л мжна Романилор.

Мареле Константин, кѣм скріе Вѣсекіѣс (л
віаца лый Констан: Картк 4. кап 5.) ав лвинс
пре Ци.о.е ши Саѣромате „ а Ци.о.елор ши Саѣро-
„ мателор націоане, карій ничій одатз а фи
„ сѣпѣши попорѣлый Роман нѣ ерѣ дедѣцй,
„ май лтжю (Константин) лѣз пѣс жѣгѣ, ши
„ іав силит мзкар песте бое, а мзртѣриси пре
„ Ро-

(1) Imperator Aurelianus omnibus viribus Iutungos
Scythas devicit, et in ulteriorem Istri ripam trans-
gressus, cum multos in fuga interemisset, reliqui
bellum foedere finire voluerunt. etc. Dexipus Atheni:
in Corp. Hist: Biz: Tom 1 pag 5.

„Романій, Домній тѣтѣрор, (1) ши лрз л-
тралт лок (ла кап 6) „пре Саѣромате лсѣш дѣм-
„нехѣѣ їаѣ сѣпѣс сѣпт пичоареле лпзратѣлѣѣ.“
(Константин) (2) Ячестѣ Гинтѣрїѣ сра тоате
дин коаче дѣ дѣнзре; дѣ унде ддрз се вѣде,
кѣм кѣ Романїѣ ши дѣпѣ моартѣ лѣї Яѣрелїан
аѣ май ажѣнс а стѣпѣнїѣ Дакїа вѣке. — Їѣлїан
лпзратѣл кѣтрз мїжлокѣ сѣтей а патра, преѣм
лсѣш мѣртѣрїскѣѣ, (л картѣ са дѣ Цесарїкѣс)
кѣм кѣ Константин Дакїа лтрѣгѣ О аѣ кѣпѣтат
лпапой, (везї ла Яѣкторѣ фоїа 60). Валентїнї-
ан преѣм дрзтай май сѣс, лвинсѣ пре Гѣадї, ши
Саѣромате дин коаче дѣ дѣнзре. —

Б. 3.

Соартѣ Романилор (саѣ Ромзнилор) л Дакїа
сѣпт стѣпѣнїрѣ Хѣнилор.

Кѣтрз сѣѣршїтѣл сѣтей а патра, Дакїа лѣї
Траїан, (дѣ скрипторїѣ май кѣ самѣ Гречї, дѣ-
пѣ

(1) Scytharum et Sauromatarum nationes, qui nunquam parere Populo Romano didicerant, primus (Constantinus) is sub jugum miserit, coegeritque eos vel invitos profiteri Romanos rerum Dominos; nam cum Romani Imperatores Scythiis vectigalia persolverent, ipsique Romani a barbaris servitute pressi quottannis tributa penderent. etc. Euseb: in vita Const: L 4 c 5

(2) Sauromatas vero Deus ipse Imperatoris (Constantini) pedibus substravit. — idem cap. 6.

пъ че о ар фи стъпънит Готій, Ци.о.іа зисъ)
 ꙗ каре дъпъ модртѣ лѣи Константин апѣкасъ
 іаръ а домнѣ Готій, (лѣи Вѣнапѣс, ши лѣи Де-
 зип Ци.о.е, іаръ де алціи нѣмиціи ши Ваѣрома-
 те прекѣм май ꙗ жос вом вѣдѣ) пикаръ ꙗ мѣна
 Хѣнилор, ꙗтре каріи а фи лѣкѣит ши Романій,
 попор Осекит де алте Гинте, възѣрѣм май сѣс.
 Яичѣ нѣмай басъ арът, кѣм кѣ ниче сѣпт ти-
 рѣніа Хѣнилор, умелѣтѣ, ши петрѣчерѣ ла о-
 лалтѣ ꙗтре Романій дин коаче де Дѣнѣре, ши
 чѣи дин колѣ, наѣ фост ꙗпедѣкатѣ саѣ Овинти-
 тѣ. Ячаста сѣ адеверѣще дин темерѣи урмѣ-
 тоаре: де кѣте Орѣ пѣнѣ паче прин томнѣле
 Хѣнїи кѣ Романій, тот дѣѣна ачѣіа ле сѣрѣ май
 тарѣ, ка Романій прин рѣмѣшаг сѣ се ꙗдеторѣѣе,
 а се аѣѣна ꙗ цѣрѣмѣрїи Дѣнѣрїи ла тѣрг ши не-
 гоцѣторїе, карѣ се фѣчѣ ꙗ тоци аніи ꙗтре Хѣнї
 ши Романї, ка Хѣнїи чѣле де липѣ сѣши поа-
 тѣ кѣмпѣрѣ. Дѣспре ачѣстѣ ашѣ ворѣѣще Прис-
 кѣс ꙗ Історїа са: „ Ци.о.еле ꙗ карѣ тимп кѣ Ро-
 „ манїи ла Олалтѣ сѣ аѣѣнасѣ ла тѣргѣирѣ, а-
 „ сѣпра Романилор кѣ Оастѣ ꙗнѣвѣлинѣ, пе
 „ мѣлци динтре Романї Оморѣрѣ. “ (1) ꙗна-
 инте де че Ятила ар фи кѣпринѣс пѣмѣнт дѣла

Роман-

(1) Scythae, quo tempore mercatus Scytharum et Romanorum frequenti multitudine celebrabatur, Romanos cum exercitu sunt adorti, et multos occiderunt, Priscus.

Романій ши песте ДѸнзре, тѡргѸ тот дѡѸна сѸ
 фѸчѡ ꙗ рѡпа ДѸнзрїй, ашà адеверѡще тот Прис-
 кѸс: „ниче май мѡлт лѡнгѸ ДѸнзре сѸ фѸчѡ
 „ тѡрг, чи ꙗ Наїс песте ДѸнзре кале де чинчї
 „ зиле депѡртатѸ де ДѸнзре.“ (2) ДѸпѸ молѡр-
 тѡ лѸй ятила, каре сѡѸ ꙗтѡмплат ла анѸ 454.
 „ Дела фїй лѸй (ашà скрїе ПрискѸс) лѸ венит
 „ солїй ла ꙗпѡратѸл лѡо, ка фѸкѡнѡ капет ꙗ
 „ потривирилор трекѸте, сѸ пѸе паче ла олалтѸ,
 „ ши Романїй ка май ꙗнанте, лѡнгѸ ДѸнзре
 „ сѸ цїе негоцѸторїе.“ (3) КѸй дѡрѸ кѸ непѸ-
 тинцѸ лѡкрѸ а фи се вѡде, ка сѸ се фи пѸтѸт
 цинѡ Романїй ꙗ Дакїа, ꙗтре ХѸнї? де вѡѡме
 че бедем кѸм кѸ ХѸнїй, нѸ нѸмай нѸ гонѡ,
 ши нѸ а лѡнгà пе попорѸ Роман дин цинѸтѸрилѡ
 сале, чи томна кѸ пѸтѡрѡ вѡѡ сѸ факѸ, ка Ро-
 манїй

(2) Neque vero forum celebrari, ut olim ad ripam Istri, sed in Naisso, quam urbem a se captam quinque dierum itinere expedito homini ab Istro distantem, Scytharum et regionis limitem constituebat, idem.

(3) Eodem tempore (cum Sciris adversus Gotthos Romani auxilium darent) venit et ad Leonem Imperatorem legatio a filiis Attilae, ut omnibus omnino praeteritorum dissidiorum causis resecais, pacem inirent. Itaque Romani, ut olim erat in more positum, ad Istrum usque procedentes, mercatum celebrarent (παρα τον Ιστρον ιουτας Ρομαιους προτιδεναι αγοραν) Priscus pag. 25.

маній адвнхндвсз ла тжргвирй кѢ Хвнїй, сз
рзмжнз ꙗ претинирѣ ши ꙗсоцире; ши ашѣ ꙗпре-
внарѣ ши петрѣчерѣ ла олатз ꙗтре Романїй
чей дин коаче де двнзре ꙗ дакїа лвї Траїан,
ши ꙗтре чей дин колò, нѢ нвмай ниче о цирз
нав фост ꙗпедекатз, чи май таре ушвратз;
май кѢ самз дѢпз че ятила ар фи кѢпринс, ши
алте цинѢтѢрї а Романилор песте двнзре, кѢ
тоатз Панонїа (4) ши алте провинцій пзнз ла
четатѣ Нобе ши Наїс (5) ꙗ цинѢтѢрїле ачестѣ
прекѢм мзртѢрїскѢе ПрискѢс, ши май ꙗ жос
вом бедѣ, нѢ лзкѢїа алте попоарз афарз де Ро-
манї ши Готї; аѢ нав фост болничї, атята
мѢлциме де Романї! ашї кивернисї статѢ по-
літїческѢ осебит де алте Гинте? Хвнїй, Гинтз
фѢгзтоаре ниче нѢ пѢгзрѣ, ниче нѢ лѢкрà пѢ-
мжнтѢ, чи чкле де траї ле лѢа дела Романї;
(СѢрман Ромзи, кѢте ГинтѢрї сз разимз ꙗ
сѢдорицї) де унде де липсз сѢа, ка кѢтрз Ро-
манї негоциторїи ши пѢгарїї сѢї, сз се аре-
те май претиношї, де нѢ воїа а рѢма рѢдѢчинї.

§. 4.

(4) Edecon vir Scytha venit iterum legatus cum Oreste, hic genere Romanus Paconiam regionem ad Saum sitam incolebat, quae ex foedere cum Aetio inito, barbaro parebat. Piscus.

(5) Et vero secundum Istrum a Paconibus ad Novas usque Thraciae in longitudinem extendebatur. Latitudo autem erat quinque dierum itinere. idem.

Атре Гепиде ши Яварй пзнз ла сѣта а шѣптѣ.

Дѣпз алѣнгарѣ, ши изгонирѣ Хѣнилор дин
 Дакїа лѣй Траїан прин армеле Романилор ши а
 Гепиделор, Дакїа пикѣ а мжна Гепиделор кѣтрѣ
 анѣл 473. Пзнз че бою въздї кѣм кѣ ши сѣпт
 Гепиде а Романилор саѣ Ромѣнилор дин коаче де
 Дѣнзре волникѣ ле аѣ фост пѣтречерѣ, кѣ чей
 песте Дѣнзре, пѣцине адаѣг деспре ачепѣтѣ
 Гепиделор: прекѣм скрїе Прокопїѣс а картѣ 1.
 деспре рѣзѣкоял Вандалилор кап 2. Гепиделе ерѣ
 де о вицѣ кѣ Готїй: „ Кжнд ла апѣс Апѣрѣцїа
 „ Опорїе, а цинѣтѣрилe лѣй анѣвѣлїрѣ Варварїй;
 „ карїй ерѣ ачїа, ши пе че кале атрарѣ, мин-
 „ тѣн бою спѣне: (ашѣ скрїе Прокопїѣс) фоарте
 „ мѣлте кѣ адеѣвѣрат ерѣ а тимпѣрилe трекѣте,
 „ ва пзнз асѣзѣй сѣнт нацїй де вицѣ готичѣ-
 „ скѣ; динтре каре кѣ нѣмѣрѣ ши кѣ вѣднїчїа
 „ атрек Готїй, Вандалїй, Висиготїй, ши Ге-
 „ пиделе, май де мѣлт Саѣромате нѣмицї:
 „ алїй ши Гетеле нѣмѣрѣ атре їей, кѣ ворка
 „ дѣскилиницї, їарѣ атралте челе кѣ тоате а-
 „ сѣменѣ, тот ачелѣ леїй, тот ачелѣ тайне
 „ адекѣ Арїане, о лимѣз каре о нѣмим готи-
 „ чѣскѣ, ашѣ кѣт тоцї де о Гинѣс сѣ се фици-
 „ нѣт жѣдекѣм, ши нѣмай де пе нѣмеле Дѣкѣто-
 „ рилор Осѣнїй; ашехарѣ лор песте Дѣнзре (аде-

„ КЪ ДИИ КОДЧЕ ДЕ ДЪНЪРЕ). “ (1) ЯСТЪ МЪРТЪ-
 рисире деспре вица Гепиделор, жѣдече чине кѣм
 лѣй плаче. Вѣ мѣ лторк ла фирѣ лѣкрѣлѣй. —
 Кѣм кѣ Гепиделе, карій аѣ кѣпринс Дакіа лѣй
 Траіан, дѣпѣ ресипирѣ Хѣнилор, аѣ фост лѣсо-
 цицѣй кѣ Романій рѣсѣритѣлѣй, ка оаре кѣм
 Романилор сѣпѣшѣй, дѣколѣ се вѣде, пентрѣ кѣ
 пе симкріе (stipendium) се лѣдаторисѣ, ка Рома-
 нилор, кѣндѣ пѣртѣ бѣтае кѣ алте Гинте Варва-
 ре, мѣнѣ де ажѣторѣ сѣ ле дѣе: деспре каре лѣ-
 крѣ, май сѣс нѣмитѣл Прокопѣс (л картѣ з.
 деспре рѣзѣкоя готическ кап зз.) ашѣ скріе: „Ге-
 ” пиделе, карій одинѣорѣ кѣпринсѣсѣ Орашѣ
 ” Сирмѣм ши Дакіа лѣтрѣгѣ, кѣт аѣ лѣат аче-

ЛА

(1) Imperium occidentale tenente Honorio, ditionem eius invasere barbari, quinam ii fuerint mox declarabo: plurimae quidem superioribus temporibus fuere, hodieque sunt nationes gotthicae; sed inter illas Gotthi, Vandali, Visigothi, et Gepaedes cum numero, tum dignitate praestant. Olim Sauromatae dicebantur, quidam etiam Getarum nomen ipsis tribuerunt. Vocabulis quidem omnes ut dictum est, nulla vero re praeterea inter se differunt; cutis omnibus candida, flava caesaries, corpus procerum, facies liberalis; eadem leges, eadem sacra ariana scilicet, una demum lingua quam gothicam nominamus, ita ut ad unam Gentem pertinuisse quondam, ac suorum deinde Ducum nominibus discretos fuisse existimem. Antiquae eorum sedes trans Istrum flumen. Procop de bello vand. L. 1. c. 2.

„ ла цинѣт дин мѣна Готилор Іѣстиніан Апз-
 „ ратѣ, пре Романій каріѣ лѣкѣіа аколò іаѣ дѣс
 „ принші, пентрѣ каре фѣрѣ дѣ лѣѣе, Апзратѣ
 „ лѣѣ трас симкріа, карѣ дѣ мѣлт дѣла Романій
 „ лѣа. “ (2) Чѣ поате фѣ май адеврѣат дѣ кѣт
 ачкѣа, кѣм кѣ ши сѣпт стѣпѣнрѣ Гепиделор
 Романій ꙗ Дакіа аѣ фост попор Осекит дѣ алці
 варбарі. — Май аколò тот атр’ачкѣа карте (кап
 34.) спѣне Прокопѣѣс аkontрѣрѣ (сѣада) каре се
 ацицасѣ атре Гепиде ши Донгокардѣ; ши фѣннѣ
 кѣ Донгокардѣ нѣ се аѣмѣтѣ ꙗ сине дѣ а се
 пѣтѣ скѣла кѣ кѣтаѣ аѣпра Гепиделор, каріѣ кѣ
 мѣлцимѣ атрѣчѣ пре Донгокардѣ; Донгокардѣ
 тримисѣрѣ соліѣ ла Апзратѣ Романилор Іѣсти-
 ніан, ка сѣ ле дѣѣ аѣѣторѣ аѣпра Гепиделор;
 каре а Донгокардилор теѣне фѣннѣ Гепиделор кѣ-
 носкѣте, ши ѣѣ тримисѣрѣ соліѣ, ка дѣзмѣн-
 тѣннѣ пе Апзратѣ, сѣѣ нѣмай лор, сѣѣ ничѣ
 унора аѣѣторѣ сѣ нѣ дѣѣ. аѣѣнѣннѣ дѣ амѣн-
 доаѣ пѣрѣиле соліѣ ꙗ Константинопол, май атѣѣ
 рѣѣзминтѣ са аѣаинтѣ Апзратѣлѣѣ ши О аѣ пѣс
соліѣ

(2) Gepædes, qui olim urbem Sirmium Daciamque
 omnem obtinuerant, ut primum Justinianus Augu-
 stus Ditioni Gotthicae eam regionem eripuit, agen-
 tes ibi Romanos abduxerunt in Servitutem (εξηνδρα-
 ποδισαυ). Quare Imperator illis jam stipendia ne-
 gavit, quae jam inde olim a Romanis accipere con-
 sueverant. idem de bello Gotthico L. 3. c. 33.

солій Лонгокардилор, карій атрѣ ачастѣ ацелк-
 цере а фи кѣвѣнтат, мѣртѣрискѣце Прокопѣс:
 „ лѣацѣ нѣмай ла ачестк аминте; май анайн-
 „ те, кѣнд Готій стѣпѣнѣ Дакіа ат даре, Ге-
 „ пиделе дин колò де дѣнзре (воркесче деспре
 „ ной чей дин коаче) се цинѣ кѣ тоцѣй, унде
 „ Однѣоарѣ сѣ ашехасѣ, де пѣтѣрѣ Готилор
 „ ашѣ африкошацѣ, кѣт ниче одатѣ нѣ ар кѣ-
 „ теза трѣче дѣнзрѣ. Атѣнчѣ ерѣ соціиле,
 „ ши претинѣй Романилор, — дела Апзрацѣй,
 „ лѣа дѣрѣрѣй (чинсте).“ (3) Пѣнѣ ачѣ солій
 Лонгокардѣилор: дин контрѣ, солій Гепиделор,
 ка черерѣ лор сѣ нѣ фѣе ахѣдѣарникѣ, Апзратѣ-
 лѣй адѣк аминте, кѣм кѣ апретинирѣ ши асо-
 цирѣ атре Гепиде ши Романи ар фи вѣке: „ ши
 „ ла ачѣіа а лѣа сама се кѣвинѣ (зѣк солій Ге-
 „ пиделор кѣтрѣ Апзратѣ) а Лонгокардилор кѣ
 „ Романи асоцире е ноавѣ; атре Гепиде ши
 „ Романи стѣ де мѣлѣцѣй ани апѣчѣирѣ, ши пре-
 „ тини-

(3) Haec enim considerate. Ante hoc tempus, cum
 Gotthi vectigalem haberent Daciam (*Готѣи мѣв тоѣ
 Дакіѣн Ходѣв ес фодѣв апаѣоуѣрѣ та прѣтеѣра аѣѣѣв*) Ge-
 paedes trans Istrum, ubi omnes olim sederant,
 tenebant se omnes, potentiam Gothicam adeo re-
 formidantes, ut trajectum fluvii nunquam tenta-
 verint. Tum faederati et amicissimi Romanorum,
 amicitiae nomine cum ab Imperatoribus fatis fun-
 ctis longiaria (*доѣѣа*) annis singulis plurima, tum
 a te (Justiniano) aequae munifico acceperunt. id. c. 31.

„ тинирѣ; нѣ кѣрѣна се десфаче претинирѣ а-
 „ чкїа, а кзрїа легитѣрѣ о аѣ прѣзрит лѣнцимѣ
 „ тимпѣлѣи.“ Аша сѣ афлз скрис ла нѣмитѣ
 Їсторик. (4) Динтрѣ ачестѣ довѣде, лимпѣде
 прекѣм зик се вѣде, кѣм кѣ ши сѣк стѣпѣни-
 рѣ Гепиделор аѣпѣ рѣсипирѣ Хѣнилор, Дакїа
 вѣке нѣ аша аѣ фост деспрѣцитѣ де чкѣле лалте
 провинціи романѣи пестѣ дѣнзѣре, кѣт Романїи
 лѣкѣиторїи дин Дакїа лѣи Траїан, кѣ чеїа лалци
 Романї сѣ нѣ поатѣ авѣ ла Олалтѣ ниче о прѣ-
 прѣднаре, ши прѣртѣшире; де вѣрѣме че Гепиделе
 нѣ прѣрѣциїа, ниче нѣ изгонѣ пе Романї, чи май
 вѣртос вѣрѣ сѣ стѣ прѣтинирѣ кѣ дѣншїи.
 Ачеста а Дакїи стат сѣпт стѣпѣнирѣ Готилор,
 Гепиделор ши алтор Гинтѣрїи варварѣ пѣнѣ ла
 прѣрѣциїа лѣи Їстинїан, карѣ Дакїа лѣи Траїан
 де сѣпт жѣгѣ варварилор о мѣнтѣи, прѣвин-
 гѣнд варварїи май кѣ самѣ прин вирѣтѣтѣ лѣи
 Белизарїи, прекѣм скрїе Прокопїѣс Їсторїографѣл
 прѣжилѣ лѣи Їстинїан, прѣ картѣ 4. деспрѣ рѣди-
 кѣрїле лѣи Їстинїан ла дѣнзѣре. (5) Ба

(4) Id etiam attendere convenit, recentem esse Lon-
 gobardorum amicitiam cum Romanis: Gepaedibus
 societatem familiaritatemque vobis cum veterem
 intercedere. Amicitia demum illa non facile sol-
 vitur, cuius vinculum firmavit temporis diurni-
 tas. ibidem.

(5) Demum Justinianus Augustus, eversa (moni-
 menta) restituit, non in pristinam formam sed in
 eam,

Ба кѸм кѸ ничѸ яварій (дѸспре карій ам
 фѸкѸт май сѸс помѸнире, мѸкар кѸ дела ГепидѸ
 кѸ рѸзѸвоѸ ар фи кѸпринс Дакїа, дѸ тот стѸн-
 гѸнд пе ГепидѸ ꙗ зилеле лѸй їѸстин ꙗпзратѸ-
 лѸй) ашѸ стѸпѸнѸ Дакїа, кѸт Романилор челор
 дин колò дѸ дѸнѸре тоатѸ кѸрарѸ ши тречерѸ
 сѸ фи фост ꙗкисѸ дѸ кѸтрѸ Романїй чей дин Дакїа
 лѸй Траїан: каре лѸкрѸ а фи дѸ крѸзѸт, не ара-
 тѸ томнѸлеле ши ꙗпзѸирилѸ, каре ле аѸ авѸт
 яварїй кѸ Романїй ла ОлалтѸ, кѸнд сѸ арѸтарѸ
 ꙗтѸю ꙗ Ѹвропа ꙗ зилеле лѸй їѸстинїан кѸтрѸ-
 нѸл, (6) ши май кѸ самѸ сѸв їѸстин ал дой-
 лѸ НепотѸ лѸй їѸстинїан пе ла анѸ 556. яча-
 ста се вѸдѸ ши дин алге мѸртѸрїй дин Теофи-
 лакт скрипторѸ ꙗ зилеле лѸй БраклїѸ ꙗпзратѸ-
 лѸй ꙗ сѸта а шѸптѸ; каре ашѸ ꙗсемнѸзѸ а фи
 боркит КаганѸ яварилор кѸтрѸ ПрискѸс солѸл лѸй
 МаѸрицїѸс, (акѸрѸй моарте сав ꙗтѸмплат кѸтрѸ
 анѸ 602.): „ дѸпѸ че ПрискѸс трекѸнд дѸнѸрѸ,
 „ ка пестѸ чинѸспрѸзѸче валѸрї милитѸрѸщї
 „ (Ха-

eam, quae longe validissima sit, nova insuper fecit
 plurima, Romane Imperio plene reddens amissam
 securitatem. Procopius L. 4. de aedif. Inst. ad
 Danub. c. 6.

(6) Cum igitur Valentinus (ab Imper: Justinianus)
 ad eos (Abares) profectus esset, et munera prae-
 buisset et mandata Imperatoris exposuisset. Menan-
 der Protector pag. 67. in corp. Hist. Biz.

„ (Χαρακας) апатра хи, ла Нове дин сѣс, ар фи
 „ ажѣнс; каре лѣкѣ аѣзина Каганѣ, тримисѣ
 „ ла Прискѣс солій, аѣфрѣнтѣна Каганѣ пре
 „ Прискѣс, кѣ песте томнѣле Романій ар аѣрѣз-
 „ ни а кѣлака пѣмѣнт стреин, кѣрѣй іаѣ респѣнс
 „ Прискѣс: ши тѣ калчй пѣмѣнтѣ Ромѣнилор.“ (7)
 Кѣм кѣ пѣмѣнтѣ ачела, каре зичѣ Каганѣ Я-
 варилор, кѣм кѣ нѣ се кѣбине ка сѣла калче Ро-
 маній, аѣ фост ашеѣат дин коаче ае дѣнѣре
 аѣ цинѣтѣ Молдовей ае аѣтѣзй, ае аколѣ се аѣце-
 лѣце, кѣ Прискѣс треѣна дѣнѣрѣ дин коаче, а-
 патра хи аѣ ажѣнс ла Нове кѣ нѣмеле дин сѣс,
 ка сѣ се аескилинѣскѣ ае алѣѣ четате, іарѣ Нове,
 каре Прокопійѣс О нѣмѣрѣ аѣре Орашеле Ѣрацій;
 ашѣ аѣрѣ четатѣ аѣкѣа еѣа ашеѣатѣ ае Прѣт нѣ
 аѣпарте; Географѣ Птоломей О пѣне аѣре Ораше-
 ле Мисій чей ае жос, карѣ сѣ лѣцѣ ши песте дѣ-
 нѣре дин коаче пѣнѣ аѣ рѣѣл Нистрѣ; ае унѣ
 урмѣзѣ, кѣм кѣ цѣѣра карѣ О стѣпѣнѣ Яварій
 дин

(7) Qued Priscus (sub Mauritio ad Chagamum Le-
 gatus) quindecim valla metatus (πονησαμηνος Χαρα-
 κας) trajecto Istro fluvio quarta die superiores No-
 bas venit, quod cum resciret Chaganus ad Priscum
 legatos misit cui exprobravit Chaganus alienam ter-
 ram calcare Romanos contra pactum; respondet
 Priscus: romanum quoque tu subis solum; Chaga-
 nus: armis inquit et jure belli hoc Romanos ami-
 sisse. in excerptis Theophilacti Expraefecti.

дин коаче де Дѣнзре, Молдова, Цѣра Ромзніѣскѣ
 Ярдѣлѣ ши алте, Одиноїарѣ аѣ фост а Романи-
 лор, стрѣмоши а Ромзнилор. Кѣм дарѣ сѣ се
 фи пѣтѣт цинѣ Ромзній, дин Романій нѣскѣцїй,
 некѣрмат попор Осекит де чѣле лалте Гинтѣри
 варваре ꙗ Дакїа лѣи Траїан? нѣмай чѣлѣи стрѣин
 ꙗ Історїї исе поате ведѣ лѣкрѣ кѣ непѣтинцѣ.
 Ятѣнчѣ нѣмай ар фи фост силицї Романїї, карїї
 де Яврелїан аѣ рѣмас дин коаче де Дѣнзре ꙗ Да-
 кїа лѣи Траїан, ꙗтре варварї, а се местекѣ кѣ
 варварїї ши аши перде фїинца чѣ политичѣскѣ,
 кѣнд варварїї ачѣїа карїї ꙗ Осеките тимпѣри
 стѣпѣнѣ Дакїа, ꙗтре Ромзній чѣї дин коаче де
 Дѣнзре, ши ꙗтре чѣї дин колѣ ар фи ꙗпедекат
 тоатѣ ꙗпреднарѣ, петречерѣ ла Олалтѣ, ши то-
 визрѣшїа, че ниче де кѣм нѣ сѣл ꙗтѣмплат пѣнѣ
 ꙗ сѣта ашѣптѣ, прекѣм арѣтѣ довѣделе ꙗши-
 рате.

Отатѣл Дакїї ши ал Ромзнилор ꙗтре Бѣл-
 гарї ши Үнгѣри май кѣ мѣрѣнтѣ ꙗл вѣдѣще
 Явкторѣ ꙗ Історїа Ромзнилор. Вѣ нѣмай ачелѣ
 довѣде ам бонт дин скрипторїї бекї а аѣче,
 каре ла лѣминѣ де плин ашаѣ лѣкрѣ, кѣм кѣ
 Ромзній тот аѣѣна аѣ фост попор Осекит де
 алте Гинте, каре довѣде ꙗ Історїа Ромзнилор
 пѣнѣ акѣма липсѣ. —

К А П І Т.

Немзрѣинита мѣлицме а попорѣлѣй Роман,
каре дѣпѣ Траіан, Явреліан, ши май кѣ са-
мѣ дѣпѣ Константин чел маре, лѣкѣіа лѣнѣгѣ
дѣнѣре, нащѣрѣ Ромѣнилор дин Романі аде-
вѣраці о фаче де крѣзѣт.

§. 1.

Романіи саѣ Ромѣніи лѣнѣгѣ дѣнѣре.

дѣпѣ че дѣстѣл ае дѣсвѣлит ам вѣдѣт,
кѣм кѣ а дакѣа веке: адекѣ а цинѣтѣриле Цѣрѣи
Ромѣнециі, Молдовей, Ярдѣклѣлѣй, ши кѣ о пар-
те а Цѣрѣи Унѣгѣрециі, сѣе стѣпѣнирѣк Варварѣ-
лор дѣла моартѣк лѣй Явреліан пѣнѣ а сѣта ашѣптѣк
некѣрмат сѣ афлѣ урме ае лѣкѣиторіи Романі,
а кѣрора рѣмѣшицѣ сѣнѣт Ромѣніи, каріи тот дѣ-
ѣна фѣчѣ націе Осекитѣ ае алте Гинте варваре,
а трѣ каре трѣіа; (зѣк пѣнѣ а сѣта а шѣптѣк, кѣ
дакѣ наѣ фост Ромѣніи ае асѣзѣй попор Осекит
ае алте Гинте, прекѣм е асѣзѣй, а нанте ае
сѣта ашѣса, ши ашѣптѣк, ниче а имагинѣ (а-
кипѣи) нѣ се подѣте, кѣм сѣ се фи пѣтѣт прѣ-
сі, ши наще Націа ромѣнѣскѣ дѣпѣ ачѣіа; фѣ-
и а кѣ ниче линѣа латѣнѣскѣ (ка май мѣлте

сѣ

сз нѣ поменеск), май мѣлт ера ла рѣхрнт пре-
 км ꙗсемнѣхъ прѣ искѣситѣла дакеѣ: де унде
 дарз ла ромзній є линга латинѣскз? дакз нѣ
 о аѣ авѣт ꙗнаинте де свѣта ашѣса? аичѣ є лацѣ
 ачелора, каріѣ не фак Бѣлгарѣ, (чей че пе ла ꙗ-
 чепѣтѣла свѣтей ашѣптѣ саѣ арзтат ꙗ цинѣтѣриле
 Романилор): акѣма ва сз арзт, км кз алт по-
 нор статорник ꙗ цзрмѣрѣѣ Дѣнзрѣѣ дин Паноніа
 пзнз ꙗ марѣ нѣгрз дѣла ꙗчепѣтѣла свѣтей а па-
 тра, пзнз ла а шѣптѣ, нѣ лзкѣіа фзрз нѣмай
 Романіѣ, каре ка май бине сз се ꙗцелѣгз, ур-
 мзтоаре обсерваціе (лѣаре аминте) фак: Кѣнд
 спѣн' єѣ, км кз ромзній де астзхѣ, каріѣ лз-
 кѣеск дин коаче де Дѣнзре пзнз ꙗ Тиса ши мѣн-
 цѣѣ Карпатѣлѣѣ, ꙗчепѣтѣла шил траг дин Романѣ
 адевзрацѣ, нѣ ачѣіа врѣѣ а ꙗтзрѣ, км кз нѣ-
 май дин ачѣіа алѣѣ Траіан Романѣ сз траг, ка-
 рѣѣ ав рзмас де ѡвреліан дин коаче де Дѣнзре;
 чи ши дин Романіѣ ачѣіа, каріѣ лзкѣіа дин ко-
 лѣ де Дѣнзре; пентрѣ кз де кмѣва май де а-
 проапе вом четѣ Іѣсторіиле чѣле векѣ, фзрз де
 ниче о ꙗдоіалз вом кѣноаще, км кз статѣ,
 ши соартѣ ромзнилор лзкѣиторѣ дин коаче де
 Дѣнзре, кѣ ачелор несте Дѣнзре, нѣ ав стат тот
 ꙗтро мѣѣрз ши асѣменѣ; май кѣ самз дѣпз
 тимпѣриле алѣѣ ѡвреліан, кз деспре ачестѣ не
 єсте ворез. ѡчаства ꙗ Іѣсторіѣ векѣ привире, не
 ꙗрѣптз спре дѣснодарѣ ачестіѣ ꙗтрекѣрѣ: км
 ав

аѢ пѢтѢт сѢ фїе ка дѢпѢ моартѢ лѢй дѢрелїан
 пѢнѢ ла венїрѢ БѢлгарїлор, ши лѢкѢ дѢпѢ ачкїа
 пѢнѢ ла ашезарѢ ѲнѢрїлор л Панонїа, кѢ мѢлт
 май мѢлцї лѢкѢиторї Романї (саѢ РомѢнїй)
 сѢ афлѢ дин колò де дѢнѢре, де кѢт дин коа-
 че? їарѢ дин конѢрѢ дела ашезарѢ ѲнѢрїлор
 л коаче, пѢнѢ л зїоа де астѢзї, май мѢлцї
 РомѢнї сѢнт дин коаче де дѢнѢре, ка дин ко-
 лò? ачаста арѢнкаре зїк еѢ, о десфаче їсторїа
 ши лѢсѢшї фирѢ лѢкрѢлѢй. Май лѢтѢю, кѢй
 поате фи некѢноскѢтѢ, политика, фирѢ ши нѢ-
 равѢрїле Романилор, карїй мѢкар унде стрѢвѢтѢ
 кѢ арме лѢвинѢтѢоаре, аколò ши лок де ашезарѢ
 лшї алеѢѢ: „РоманѢ, мѢкар унде лѢвинѢ аколò
 „ ши лѢкѢѢѢ.“ (1) зїче Сенека. ГїнѢле
 каре де бое еѢнѢ се да пѢчїй кѢ Романїй, ши
 примѢ леѢї зїсе СоѢїале, кѢ ачелѢ Романїй
 фѢчѢ легѢтѢрѢ ши томнѢле де соѢїетате, аде-
 кѢ не кѢм сѢ ле стрїче чеѢа, Ѣа лѢкѢ лї апѢр̀а
 де тоате лѢконѢрїрїле дѢшманилор. їарѢ дин
 конѢрѢ, попареле, каре а пѢне паче кѢ Рома-
 нїй сѢ лѢоїа, нїче нѢ лѢчѢт̀а де а рѢдїк̀а арме
 асѢпра Романилор, пре ачелѢ пѢнѢ че нѢле изгонѢ
 ши рѢзпѢдѢ де тот, нѢ се стѢмпѢр̀а; ши ашѢ

три-

(1) Romanus ubicumque vicit, ibi habitat, ad hanc
 commutationem locorum libentes nomina dabant,
 et relictis oris suis, trans maria sequebatur colo-
 nus senex. Seneca de consolatione.

тримницяна дин Італія Романій четхцений ной спре кѡприндерѣ пзмжнтѡлѡи, Цѣра ачѣіа о фачѣ провинціе Романз, ашезжнѡ ши легіодне, каре сѡ апере пе Романі де лѡврсѡле варварилор; де унде попорѡ ачел ноб дин Італія сѡднт принцрї де лѡкѡиторїй сѡи дешертате, сѡ зичѣ колонїй Романе (coloniae romanae) (деспре каре а Романилор политикѡ мѡртѡрисеск май тоцїй скрипторїй векї Ливїѡс, Тачит, Плѡтарх, Тѡлїѡс ши алцїй).

Ашѣ аѡ фѡкѡт Романїй кѡ цѡриле, ши нацїіле варваре, каре лѡкѡїа лѡ дрѣпта Дѡнѡрїй, кѡ Панонїй, ши кѡ лѡкѡиторїй чей векї а Фрацїй, де тот прѡпѡдїнаѡи, ши изгонїнаѡи дин Фрацїа, преѡм лѡсемнѣзѡ Ямїніанѡл лѡ картѣ 27. кап 5. ашѣ аѡ фѡкѡт Траїан кѡ Дакїа: вежї Історїа лѡи Маїор: ши кѡ адевѡрат кѡм кѡ нацїіле варваре дедате спре рѡпирї ши прѡдѡирї, май болниче ерѡ, май кїне а перї де тот, сѡѡ ашї прѡзсї лѡкашѡриле сале, де кѡт а трѡї сѡпѡшї Романилор, ши а се контенї де рѡпирї, фирѣ лѡкрѡлѡи лѡвацѡ. —

Ялтѡ каѡзѡ а лѡѡлцирїй Романилор прин провинцїй, дин Марѣ Адриатикѡ пѡнѡ лѡ Марѣ Нѣгрѡ пингѡ Дѡнѡре преѡм лѡсемнѣзѡ Прокопїѡс, ерѡ лѡпѡцирѣ лѡпѡрѡцїей Романилор лѡ доѡх, а рѡхрїтѡлѡи, акѡрѡи скаѡн ерѡ Константїнополѡ, ши а Япѡсѡлѡи, лѡ каре капѡ ерѡ Рома: адекѡ дѡпѡ

че мареле Константин шар фи мѣтат тронѣл А-
 пѣрѣцїи ꙗ четатѣ Византїѣм кѣтрѣ анѣл 330.
 (Зисѣ ши Рома новѣ ꙗ канонеле сѣворѣлѣи дин
 Калцедон) ка сѣ поатѣ ꙗдемнѣ пе Орѣшкнїи дин
 Рома ши дин тоатѣ Італїа де аш мѣтѣ лѣкашѣ-
 риле сале ꙗ Визант де пе нѣмеле лѣи Зисѣ Кон-
 стантинополїс, кѣ ноаве кѣсїи ши Палацїѣмѣрїи,
 ꙗтро формѣ кѣ челе дин Рома вѣкѣ Константїно-
 полѣ лѣѣ ꙗподокит; аѣпѣ че ар фи рѣдикат Ген-
 торїи ши Магистрацїи асѣменѣ челор дин Італїа;
 ар фи ꙗпѣрцит привилегїѣмѣрїи, ши скѣтирїи де
 тот фѣлю ла ачеїа, карїи тречѣ ла рѣсѣрит; не-
 мѣрѣинит попор де тоатѣ вѣрѣста ши вѣрѣничїа
 дин Італїа ши чѣле лалте провинцїи аѣ трекѣт
 ла рѣсѣрит, прекѣм мѣртѣрїскѣе вѣсекїѣс, Зо-
 зїмѣс, ши Прокопїѣс. Ши ачаства є адоав каѣ-
 гѣ, кѣ аѣпѣ Константин чел маре ши Феодосїе
 (сѣе каре де пѣрѣрѣк аѣ ремає ꙗпѣрцитѣ ꙗпѣ-
 рѣцїа Романилор ꙗтре ай лѣи дої фїи Снорїе ши
 Аркадїе) алѣи лѣкѣиторїи статорничїи дин Марѣ
 Адрїатикѣ пѣнѣ ꙗ Марѣ Нѣгрѣ: прекѣм, ꙗ Іли-
 рїкѣм, Мизїа де сѣс, Мизїа де жос ши тоатѣ
 Фрацїа ла Історичїи чей векїи нѣ се поменеск фѣрѣ
 Романїи. Вѣрѣ єїи ши Готїи, карїи ꙗтрає ꙗ
 Фрацїа ꙗ зилеле лѣи Валент, ши Лонгобардїи
 ꙗ Панонїа ши Ілирїкѣм, чи нацїиле ачестѣ тоа-
 те аѣ трекѣт ла Італїа: ла ачестѣ тоате єнне
 лѣѣнд аминте, ниче о мираре нѣи, дече пѣнѣ

ла венирѣ Унгѣрилор, май мѣлци Ромѣни Ера
 дин колѡ де Дѣнзре де кѣт дин коаче? Цинѣтѣ
 риле дин коаче де Дѣнзре, Ера май таре ꙗ калѣ
 барварилор ашезате, ꙗрѣ дѣпѣ че аѣ пѣтрѣнс
 барваріѣ ши песте Дѣнзре дин колѡ дѣпѣ сѣта
 а шѣптѣ, ниче Гречіѣ май мѣлт ꙗ дѣпѣра де
 ꙗкѣрсіиле дѣшманилор пе Ромѣни, ка ꙗкѣ рѣзѣ-
 кою ар пѣртѣ асѣпра лор (безѣ дѣкторѣ кап 13,
 14. ши алт:) де липѣ Ера, ка Ромѣниѣ чей песте
 Дѣнзре сѣ се ꙗпреѣнѣзе кѣ фрѣциіле сале дин
 коаче. —

Г. 2.

Романіѣ сѣѣ Ромѣниѣ ꙗ Фраціѣ дела анѣл 274.
 пѣнѣ дѣпѣ анѣл 450.

Кѣм кѣ дела анѣл 274, ꙗ каре сѣѣ ꙗтѣм-
 плат тречерѣ легіѡанелор кѣ О парте а колоніѣ-
 лор дин Дакіѣ лѣѣ Траіѣн песте Дѣнзре, Фракіѣ
 тоатѣ кѣтѣ де латѣ, аѣѣ лѣкѣиторѣ Романіѣ, не
 лѣсѣ скрѣс ѡнапѣѣс Гардіѣнѣл дѣспре каре фѣ-
 кѣѣ май сѣс поменире: ꙗчеста скриптор дѣспре
 статѣ Фраціѣ ши а лѣкѣиторилор Романіѣ ꙗ зи-
 леле лѣѣ Валент, ашѣ вѣрѣкѣще: „Пентрѣ кѣ тоа-
 „ тѣ Фраціѣ, Маѣедоніѣ, ши Фесаліѣ, ашѣ,
 „ ши атѣта де маре есте, ши ꙗтрѣ дѣкѣѣ атѣ-
 „ тѣ пѣлѣгѣрѣ ꙗторк пѣмѣнтѣ, кѣт присосирѣ
 „ (родирѣ) ачестѣр (Цѣрѣ) ниче кѣ кѣѣѣнтѣ нѣ
 „ се поате спѣне, “ май ꙗколѡ спѣне кѣм кѣ
 ашѣ

ашѣ ꙗꙑрѣмсецатѣ царѣ де лѣкѣиторѣ кѣрѣаци
 истецѣй, ши вѣртошѣй, вѣнне лѣкратѣ, Ѡци.ѡ.еле
 пе карѣй ꙗꙑр примит валент песте дѡнѣре, маи
 де тот Ѡ пѣстѣирѣ; каѣѣа ачагта а фи фост зи
 че: „пентрѣ кѣ нѣрѣвици Ѡрѡ: ниче Ѡци.ѡ.еле,
 „ нѣмеле хѣвилор ал пѣтѣ сѣферѣй, ниче Рома
 „ нѣй а Ѡци.ѡ.елор.“ (1) Личѣ се кѣвѣнне вѣнне
 а лѣа аминте: дин тоатѣ адеверирѣ скрипторѣ
 лѣй лѣминат се вѣде, кѣм кѣ ꙗꙑр зилеле лѣй Ва
 лент, акѣрѣй моарте саѣ ꙗꙑр тѣмплат ла анѣл 378,
 ꙗꙑр тоатѣ Ѡрациѡ ши прин прежѣр наѣ фост алциѣй
 лѣкѣиторѣ статорничѣй ши моциѣкнѣй, фѣрѣ нѣмай
 Романѣй; де аколѡ се вѣде, кѣ пе лѣкѣиторѣй
 ачеѣа вѣнапѣѣс ꙗꙑр нѣмѣѣше дрепт Романѣй „ниче
 „ Романѣй а Ѡци.ѡ.елор“ (και Ρωμανους Σχυθου)

НИЧЕ

- (1) Omnis enim Thracia et continens Regio Macedonia et Thessalia talis tantaque est, et in ea tam multa aratra terram versant, ut nulla oratione earum fertilitas exprimi possit. Hanc talem existentem, tam populosam, beatam simul, et tam strenuis et fortibus viris habitatam et cultam, Scytharum (Gothorum) infidelis et insana rebellio, quam statim a traiectione audaciores et superbiores facti animo voverant, in eum contemptum adduxit et usque eo spoliavit, causa quaesita erat, quia aequè constitutum fuerat, neque Hunnorum nomen Scythas, neque Scytarum Romanos fere. (και Σχυθας Ὀυννων με φερει ὄνομα, και Ρωμαίους Σχυθων) Eunapius Sadia.

ниче сз пот ацелѣце прин лзкѣиторій ачеїа, пре
 карій Історикѣ ай нѣмѣше Романій, додрѣ асѣш
 Фракії чей веки варбарі (Thracas) моуѣнній а
 Фраціа ачаинте де че Романій О ар фи фѣкѣт
 провинціе Романѣ, пентрѣ кѣ пе ачеїа моуѣнній
 ай Фрації, Романій де тот іаѣ фост прѣпѣдит:
 (мѣртѣрїе есте Амїанѣс) афарѣ дин кѣцї аѣ
 пѣтѣт скѣпѣ кѣ фѣга песте дѣнѣре ла Вармате
 націе тот де О вицѣ кѣ Фрацїе, Готеле ши а-
 шѣ асѣшї кѣ Готїї, дѣпѣ кѣм скрїе Прокопїѣс:
 ашѣ дарѣ а зїлеле Апѣратѣлѣї Валент а тоатѣ
 Фраціа ши апрежѣр алції лзкѣиторї нѣ Ерѣ,
 фѣрѣ Романїї (саѣ Ромѣнїї) ши Готїї, карїї а-
 тѣнѣк трекѣсѣ дѣнѣрѣ (везї май сѣс). Мѣрт-
 ѣрїе есте ши Зозоменѣс, каре скрїе кѣм кѣ
 Валент а лок де а аѣнѣ Осташїї дин сателе ши
 Орашеле Романилор а Фраціа, пе симѣрїе динѣре
 Готї аѣ кѣлес солдаци. (2) А зїлеле лѣї Тео-
 досїе чел тинѣр, а кѣрѣї моарте саѣ атѣмплат
 кѣтрѣ анѣл 450. попор Роман немѣрѣнїт а фи
 лзкѣит а дѣрѣпта дѣнѣрїї мѣртѣрїскѣше де а-
 тѣтѣ Орї поменїтѣл Прїскѣс, каре скрїе, кѣм
 кѣ Апѣратѣл Романилор непрїмїнѣ пачѣ дела
 Ятила; „ Плин де мѣнїе марѣнїиле Романилор
 „ лѣѣ

(2) Valens contentis militibus, qui ex urbibus et
 pagis Romanorum in Thracia colligi potuissent,
 Gotthos conduxit milites, in hunc sensum Zo-
 zomenus,

ЧЕВА МАЙ ДЕСВЪЛИТ, ДЕ КЪТ АЧКІА, КЪМ КЪ А ЗИ-
ЛЕЛЕ ЛЪИ ФЕОДОЗІЕ ПИНГЪ ДЪНЗРЕ ПЕСТЕ ТОТ ЛОКЪ
ЛЪКЪІА РОМАНИЙ.

Г. 3.

МЪЛЦИМЪ РОМЪНИЛОР А ДРЪПТА ДЪНЗРІЙ АТРЕ
АНІЙ 491. ШИ 568.

КА МАЙ АПРІАТ СЪ СЕ ВАДЪ, КЪМ КЪ АПРЕЖЪРЪ
ДЪНЗРІЙ, ДЕ КЪНД РОМАНИЙ АЖЪНСЪРЪ А ФИ ДОМ-
НИЙ РЕСЪРИТЪЛЪИ, НЕКЪРМАТ РОМАНИЙ САЪ РОМЪ-
НИЙ ЛЪКЪІА; ЕЪ А КЪ УРМЪТОАРЕ АШИР МЪРЪТЪРИ-
СИРІ ДИН СКРИПТОРІ ДЕ ТОТ КРЕЪЪМЪНТЪ ВРЪД-
НИЧІ: ПРОКОПІЪС ІСТОРИКЪЛ СЪТЕЙ А ШЪСА А КАР-
ТЪ 2. ДЕСПРЕ РЪЪКОУА ГОТИЛОР КАП 14. АШЪ НЕ
ЛАСЪ СКРІС: „ВРЪЛІЙ (ГИНТЕ ФЕЪТНИКЪ) ОДИ-
„ НІОАРЪ ПЕСТЕ ДЪНЗРЕ (НОЪ ДИН КОАЧЕ) ЛЪКЪІА
„ ДЕДАЦІ СПРЕ СЪРКИРЪ МЪЛТОР ДЪМНЕЪЕЙ; КЪ
„ ТРЪКЪЕРЪ ТИМПЪЛЪИ, АТРЕКЪНД КЪ НЪМЪРЪ, ШИ КЪ
„ ПЪТЪРЪКЪ ПРЕ ТОАТЕ НАЦІИЛЕ ДИН ПРЕЖЪР, СКЪЛЪН-
„ ДЪСЪ КЪ РЪЪКОУА АСЪПРА ВАРВАРИЛОР, ПРЕ КАРІЙ АИ
„ АВЪ ВЕЧИНИЙ, МАЙ АЛЕС АСЪПРА ЛОНГОВАРДИЛОР,
„ МАЙ ДЕ ТОТ ІАЪ ПРЪПЪДИТ. “ ДЪПЪ ЧЕ АР
ЛВИНС ПРЕ ТОАТЕ ГІНТЕЛЕ, НЕ АВЪНД КЪ ЧИНЕ СЕ МАЙ
КАРИЙ

qui nisi redderentur, et Romani a colenda terra
abstinerent, quam bello captam suae ditioni adje-
cerat, ea vero secundum Istrum a Poenibus ad
Nobas usque extendebatur, latitudo autem erat
quindecim (lege quinque *πευτε*) dierum itinere.
idem pag. 25.

цинъ рѣзкою, лѣпѣждѣ армеле, сѣдѣ дат пѣчій; каре лѣрей анї дѣ цинѣт, дѣлѣ ачкїа їарѣ лѣ вѣлѣиндѣсѣ лѣ вѣтѣе кѣ лонгобардїй, лѣ бингѣтѣорїй дѣ фѣст лонгобардїй, алѣ бнѣждѣ пе вѣрѣлї днн лѣ кашѣрїле салѣ; дѣчї сѣдѣ ашеѣат лѣ нѣгѣ Гепїде, карїй стѣпѣнѣ лѣ Дакїа, дѣрѣ ши дѣ аколѣ пенѣтрѣ фѣрѣ дѣ лѣцїле, каре лѣ причинѣїа Гепїделѣор, дѣ фѣст стѣрѣмѣторѣцїй а ѣшї, дѣ ундѣ трѣкѣждѣ дѣ нѣрѣкѣ дѣла лѣпѣратѣ Анастасїе (каре дѣ лѣчѣпѣт а лѣпѣрѣцїй ла анѣл 491.) дѣ лѣат лѣок спѣре ашеѣаре лѣтре Романї, (адѣкѣ пинѣгѣ дѣ нѣрѣе) чн нѣ дѣлѣпѣ мѣлѣт тнмп не стѣмѣпѣрѣждѣсѣ вѣрѣлїй дѣ рѣѣтѣцїй, каре лѣ стѣрѣнѣ лѣтре попѣрѣ Роман, тот ачѣла лѣпѣрат, трнмнїцѣждѣ Оастѣ асѣпра лѣор, маї дѣ тот їаѣ учнс: лѣтрѣ ачѣст лѣцѣлес корѣкѣце Прѣкопїѣс. (1) Днн дѣдѣса маї сѣс а скрїптѣорѣлѣнї

- (1) Trans fluvium Istrum habitabant olim (Eruli) cultui dedili multorum Numinum, quae humanis placare hostiis fas habebant; procedente tempore, cum et numero et viribus finitimos omnes barbaros crevissent, adorti singulos, pronam habebant victoriam. — Demum Longobardos, et quasdam alias Gentes sibi vectigales fecerunt. — Susceptis ab Anastasio Romani Imperii habenis, non habentes quos deinceps Eruli invaderent, armis depositis quiescere, ac triennio illa pax stetit. — Ut in propinquo stetere acies, coeli partem, quae Longobardis imminerebat, nubes atra densissimaque obduxit: supra Erulos maxime sudum erat. — Ubi ad manus ventum

рѣдѣи мѣртвѣриѣ, дѣсвзлит се вѣдѣ, кѣм кѣ ꙗ
марцинѣ дѣнзрѣи дин колò не вѣрѣмѣ лѣи яна-
стасіѣ, цинѣтѣриле дѣ фост плине дѣ лѣкѣиторѣ
ромзні.

Дѣ ачестѣ мѣртѣрисириѣ карѣ дѣвѣрѣхѣ, кѣм
кѣ некѣрмат тот дѣкѣна Романіи, ка попор осе-
вит дѣ лѣкѣит ла дѣнзрѣ, ненѣмзратѣ сѣ май
афлѣ ꙗ исторіи векѣ: динтѣре карѣ ꙗкѣ урмѣтоа-
ре аѣаѣг: ашѣ: Малѣхо Филѣделѣлѣ, скрѣиторѣ
лѣкѣрѣрилор карѣ саѣ ꙗтѣмплат ꙗ зилѣлѣ лѣнзра-
цилор лѣо чел тинзѣр, ши зѣно іѣдѣрѣл не ла а-
нѣи 474. ши 491. прѣкѣм жѣдѣкѣ прѣ лѣвѣцѣтѣл
Фотѣѣ, нѣ лѣсѣ скрис дѣспѣре Фѣодѣорѣх Рѣгѣл Го-
тилор „ апроіиндѣсѣ дѣ дигнѣд (Ораш ꙗ Фра-
„ цїа) дѣ фост силит а се ꙗтоарѣе — дѣчї саѣ
„ тѣас

tum est, magna fit Erulorum caedes, eaque ipse
Rodulfus (Rex Erulor.) involvitur, caeteri omnes
consternantur in fugam. Quo factum, ut in Patria
amplius manere nequiverint — Regionem ingressi
habitatam olim a Rugis, qui in Italiam cum Got-
thorum exercitu concesserant, ibi constitere. Sed
cum inculta solitudo esset, paulo post exacti illinc
stimulis famis, ad Gepaedum fines accedunt, inde
Istrum omnem trajiciunt, et Romanorum in illis
partibus degentium, vicinitatem ambiunt — Anastasio
Imperatore. — Aliquanto post, offensus idem scele-
ribus, quae in Romanos accolae barbari perpetra-
bant, adversus eos exercitum misit, acie victores
Romani, partem maximam interfecerunt. Procop.
de bello Gotthic. L. 2. c. 14.

„ трас кзѣръ Карпіа (іаръ ꙗ Фрація) дин каре
 „ де мѣлт єширъ лзкѣиторій, пе каре де тот
 „ о аѣ рзсипит.“ (2) Май ꙗколò тот ачела,
 фзкѣнд поменире деспрѣ рззкоделе каре Готій ле
 авѣ кѣ ꙗпзратѣ Романнлор Зено, скріе: кѣм кѣ
 вззѣнд ꙗпзратѣ кѣ ниче декѣм нѣ ар пѣтѣ
 пѣне ꙗпедекаре прадѣлор, каре ле фзчѣ Готій ꙗтре
 лзкѣиторій Романій, аѣ жѣдекат а сзмзнà ꙗкон-
 трирій (вражке) ꙗтре Готій; ши кѣ адеврѣт,
 Гинта готичѣскѣ ши ꙗчепѣсѣ а урзій рззкоѣ ла
 олалтѣ сѣѣ дой дѣкѣторій; тотѣш май пе
 урмѣ фзкѣнд паче ꙗтре сине, фію лѣй Баламир
 Феодорих кѣнд се ꙗтоарчѣ кѣ олстѣ прин Фра-
 ціа, тот, ла че ꙗй ажѣнцѣ мѣна, рзпѣ „ ꙗколò
 „ (ꙗ Фрація) пе тоцій лзкѣиторій пѣлгарій ꙗѣ
 „ прзпѣдит, учигѣнд ши стрикѣнд тот, че нѣ
 „ пѣтѣ пѣртà кѣ сине.“ (3) Ниче о ꙗдоіалз
 ПОЛІТЕ

(2) Theodoricus ad Lignedum accedens, est repul-
 sus, erat enim arduo et difficili loco sita, et fon-
 tium scaturigine plena, et conveeto frumento abun-
 dabat. Hinc movens carpiam, quam jam dudum
 incolae desertam reliquerant, diruit. Malcho Phi-
 ledelph. in Corp. Hist. Bizant. pag. 55.

(3) Inter haec Balameri filius suas copias convertens
 circa Rhodopem vertit, quas late per fertilissima
 quaeque Thraciae loca extendens, quidquid manu
 apprehendi potuit, rapuit. Ibi omne Agricoliarum
 genus obtrivit, occidens et destruens, quae expor-
 tari non poterant. Idem pag. 63.

поате фи, кѣм кѣ лѣдѣтѣ Історик, прин лѣкѣи-
торій ачеїа ꙗ Фраціа, ꙗтре карій скріе, кѣм кѣ
Готій маре учидере фѣкѣрѣ, аѣ ꙗцелес Гинтѣ
Романѣ, пентрѣ кѣ пе лѣкѣиторій Орашѣлѣй Кар-
піа ꙗй нѣмѣще (του δικητορου) мошѣнїй, церенї;
їарѣ пре ачеїа ꙗй кіамѣ (γεωργοι) пѣлѣгарї,
лѣкѣиторї де пѣмѣнт, пе ачелѣ тимпѣрї, кѣндѣ
Готїй се цинѣ дин колѣ де дѣнѣре, нѣ сра фѣ-
рѣ нѣмай Романї, пре кѣм ꙗсемнаї май сѣс дин
ѣнапїе. — ꙗпой ши де аколѣ, кѣ ꙗсѣш пре ачеїа
лѣкѣиторї Малѣо ꙗй кіамѣ Романї. дѣчит ꙗ-
шѣ дѣрѣ рѣмѣне, кѣм кѣ ꙗ зилеле лѣй Зено ꙗ-
пѣратѣлѣй, Романї лѣкѣїа ꙗ Фраціа тоатѣ.

Прокопїѣс каре аѣ скрис фѣптеле лѣй Іѣстн-
нїан ꙗпѣратѣлѣй, а кѣрѣй моарте сѣв ꙗтѣмплат
кѣтрѣ анѣл 565. ꙗ Історїа Яркана (кап 21) дѣ-
пѣ че ар фи ꙗшират грешѣлеле, ши леневириле
магистратѣлѣй дѣла Константїнопол, кам ашѣ
кѣвѣнтѣ: адѣсе Орї се ꙗтѣмплат, ка пре Хѣнїй,
карїй фѣчѣ нѣвѣлїрї, ши ꙗкѣрсїй ꙗ цинѣтѣриле
Романїлор, дѣкѣиторїй (Романїй) ꙗ Фраціа ши
їлирик, кѣ оастѣ пѣнѣдїнѣй, сѣй ꙗпедече, чи
ꙗпѣратѣ прин кѣрѣй дѣла препѣс ꙗй Опрѣ. — Кѣ
ачѣ ꙗдемѣнаре, фѣкѣнѣдѣш Варварїй Оказїе (при-
леж) дѣпѣ че тирѣнѣще пре лѣкѣиторїй Романї
їар фи асѣприт, се ꙗторчѣ а касѣ, кѣ маре пра-
дѣ ши кѣ мѣлїй приншї; їарѣ лѣкѣиторїй де
пѣмѣнт, де дѣрѣ фїнлор ши а мѣїернлор, пре
каре

каре ле дѣчѣ принсе барварій, адѣнхнаѣсѣ ла
 ун лок, асѣпра барварилор аѣ нзвзлит, ши у-
 чигхнаѣѣ, скапѣ прѣжиле дин мжниле варба-
 рилор. (4) Атралт лок ꙗ картѣ з. деспре рѣз-
 бою Тотилор кап з8. деспре ꙗкѣрсїиле, каре ле
 причинѣїа Славинїї дин колѣ де дѣнзѣре ꙗтре
 церѣнїї Романи, не лѣсѣ скрис: кѣ дѣпѣ че Сла-
 винїї ар фи трекѣт дѣнзѣрѣ кѣ фер ши кѣ фок
 тот че афлѣ ꙗнаинтѣ окилор прѣпѣдинѣ; дѣпѣ
 че пе ꙗскадес дѣка Романилор тримис дела ꙗс-
 стинїан кѣ оасте асѣпра барварилор, лар фи принс
 ши учис, кѣрѣле де пе коастеле лѣї тѣинѣ,
 пѣнѣ ла Орашѣ Топер, кале де доаѣспреѣче зиле
 дѣпѣртат де Константинопол, аѣ пѣтрѣнс, ши мѣл-
 те мирїаде (мїї) де лѣкѣиторї Романи дин цинѣ-
 тѣрилe Фрацїї аѣ дѣс принсе. (5) ꙗа капѣ зо.
 скрїе,

(4) Saepe accidit, ut Hunnos, in fines Romanorum
 praedatoria manu grassantes, jam jamque recessu-
 ros, Thracum atque Illiriorum Duces aggredi con-
 stituerint, saepe per Imperatorem prohibiti. — Bar-
 bari ea data opportunitate hostilem in modum Ro-
 manis afflictis, domum redeunt abacta praeda. Ve-
 rum Agrestes (*Γεωργων*) liberorum atque conjugum
 captivarum pietate stimulati, facto agmine abeun-
 tes Barbaros insectantur, trucidant, captisque illo-
 rum jumentis Sarcinariis, praedas redimunt. Про-
 коп. Hist. Arcan. cap. 4.

(5) Sub idem tempus Sclavenorum exercitus ex tri-
 bus solum conflatus virorum millibus, nemine pro-
 hibente

скріє, кѣм кѣ Германѣс Дѣка лѣи Іѣстиніан май
 де тот іаѣ стѣнс пре Оклавиній ачеіа, карій іарѣ
 треѣрѣ Дѣнѣрѣ ꙗ Апѣрѣціа Романилор. Іарѣ ꙗ
 картѣ а 4. деспре рѣдикѣриде лѣи Іѣстиніан лѣн-
 гѣ Дѣнѣре, кіар мѣртѣрискѣце: кѣм кѣ: (Дѣнѣ-
 рѣ) „апроапе де Дакіа, пре варбарій, карій лѣ-
 „кѣск де стѣнга Дѣнѣрій, ꙗй деспарте де Ро-
 „маній, карій шеѣ де дрѣпта.“ (6) Ши аѣе-
 стѣ кѣѣет а фи песте кап спре аѣеверирѣ, кѣм
 кѣ ꙗ дрѣпта Дѣнѣрій, де унде се аѣѣнѣѣ Тиса
 ꙗтрѣнса пѣнѣ ꙗ Марѣ Нѣгрѣ, ꙗ тоатѣ Ѣраціа,
 Мисіа де сѣс ши де жос, дѣла анѣл 491. пѣнѣ
 Дѣпѣ

hibente, Istrum fluvium trajecit, ac nullo negotio
 subinde transmisso Hebro flumine, bifariam disces-
 sit, quam plurimos turpissime, fugientes interfecerunt,
 captumque Asbadem, tum quidem vivum ser-
 varunt, sed postea coniectum in flammam, combus-
 serunt, desectis prius loris ex dorsi illius pelle. —
 Verum et ipsi (qui erant in altero Sclavenorum
 exercitu) ex quo in fines Romanorum irruerant,
 obvios quosque sine ullo aetatis discrimine de me-
 dio sustulissent, ita, ut in Illirico Thraciaque, in-
 sepultis cadaveribus solum longe, lateque constratum
 esset. Quo factum est, ut domum omnes re-
 versi sint cum captivorum innumeris myriadibus. —
 Procop. L. 3. de bello Gotthico cap. 38.

(6) Daciae proximus (Danubius) barbaros, qui ad
 sinistram habitant, discludere incipit a Romanis
 dextram obtinentibus (την τε Ρωμαίων γηνεν δεξια).
 Procop. de aedif. Instiniani L. 4.

ДѢПЪ АНѢА 568. НЕМЪРЦІННІТ ПОПОР РОМАН, САѢ
РОМЪНІЙ НЕКѢРМАТ ЛЪКѢІА.

Г. 4.

ШИ А СЪТА А ШѢПТѢ ОСЕБИТ ПОПОР РОМАН ДИН
КОЛО ДЕ ДЪНЪРЕ.

ЯШѢ АДЕБЕРЕЩЕ МЕНАНДЕР СКРІИТОРИА А СЪТА
А ШѢПТѢ ДЕСПРЕ ЯВАРИ, КЪМ КЪ АПРОПІИНАДЪСЪ
БАІАНЪ АЛ ЯВАРИЛОР КАГАН, КЪ ОАСТѢ ДЕ ОРАШЪА
СІРМІЪМ, „ РОМАНИЙ, КАРІЙ ЛЪКѢІА ПРИН ОРАШЕ,
„ АШЕЗАТЕ АТРАЧѢ ПАРТЕ, ТЕМЪНАДЪСЕ ДЕ АКЪРСІНЛЕ
„ КАРВАРИЛОР, ФОАРТЕ САѢ ТЪРЪВЪРАТ.“ (1) МАЙ
АКОЛО СПЪНЕ, КЪМ КЪ РОМАНИЙ СЪЖНА А КОНТРА
ЯВАРИЛОР, ВОІА СЪИ ОПРІАСКЪ А ТРѢЧЕ СЪВЪ. Я-
ТЪНЧѢ, ТРИМИЦЪНА КАГАНЪ СОЛІ АЛ ДЪКА РОМА-
НИЛОР, ЧЕРѢ: КА СЪ НЪИ ЛЪЕ НИЧЕ О АПЕДЕКАРЕ,
КЪ СЛ НИМИКА НЪ АРЕ А МИНТЕ, А ВЪТЪМА ПЕ РО-
МАНИЙ, КАРІЙ ЛЪКЪДЕСК ПИНГЪ СЪВЪ; ЧИ АСЪПРА
СЛАВИНИЛОР (ШЛАБИЙ) ДЪШМАНИЙ РОМАНИЛОР,
БРѢ А УРЪИ РЪЖКОЮ. ПРИН АЧЕЛѢ ТОМНЕЛЕ ВОІОШИ
СРЪ РОМАНИЙ КА СЪ СЕ АПАЧЕ КЪ КАГАНЪ, НЪМАЙ
АТЪТА ПОФТѢ, КА СПРЕ ЦИНЕРѢ ВОРКЕЛОР КЪ ЖЪ-
РЪМЪНТ СЪ СЕ АКЪЕ: „ АШѢ ДАРЪ РЪПЕДЕ МАЙ А-
„ ТЪЮ А ЛЕЦѢ КАРВАРИЛОР АѢ ЖЪРАТ.“ ДѢПЪ ЧЕ

ар

(1) Hoc conspecto apparatu, Romani, qui in urbibus
in ea parte sitis habitabant, cum suis rebus a pro-
ditione timerent, vehementer sunt perturbati. Me-
nander Histor. Bizan. Tom. I.

ар фи жѣрат ꙗ леѣкъ са (пѣгѣнѣ) аѣ зисѣ Каганѣ: „акѣма еѣ врѣѣ а пѣне жѣрѣмѣнтѣ пе „ леѣкъ Романилор.“ атѣнчѣ Архѣереѣ дин Сѣнгидон (сѣ зиче а фи Сѣзмлинѣ) пѣнѣнѣ ꙗнѣнтѣ Каганѣлѣй Билѣиѣ, каре ꙗ мижлок кѣпринѣдѣ сѣнтеле Евангелѣй, аѣ жѣрат Каганѣ — ашѣ, скрѣе Менандер. (2) Яшѣ дѣрѣ, ши ꙗ сѣта а шѣптѣ дин колѣ дѣ дѣнѣрѣ лѣкѣиѣ Романиѣ прин Ораше ши сѣте. Ши ашѣ дин атѣтѣ дѣвѣде мѣри че ꙗширай пѣнѣ ачѣ, дѣстѣл дѣ лѣминат лѣкрѣ а фи жѣдек, кѣм кѣ ꙗпрежѣрѣ дѣнѣрѣй (ꙗцелег еѣ дѣ унѣде сѣ ꙗпреѣнѣ кѣ Тисѣ) пѣнѣ ꙗ Марѣ Нѣгрѣ, дин зилеле лѣй Константин чѣл мѣре май алес, пѣнѣ ꙗ сѣта а шѣптѣ, кѣнѣ аѣ трѣкѣт Бѣлгарѣй дѣнѣрѣ ꙗ Цѣрилѣ Романилор (дѣспре каре Гилѣе май мѣлате скрѣе Яѣкторѣ) не-
гѣрѣ

- (2) Hoc veriti Romani, qui Singidone erant; Chaganum ad jusjurandum provocarunt. Itaque jusjurandum confestim abarico ritu ad hunc modum praestitit. Ense educto, et in altum sublato, sibi et Abarorum genti, dira est imprecatus, siquid mali cominisceretur Romanis. Haec ubi barbarus emisit, nunc ego inquit, jusjurandum Romanorum volo jurare. Tum quaesivit quod sanctum, quod religiosum ducerent, per quod jurantes, si fallerent, Dei iram minime evitatuos crederent. Qui in Singidone Urbe summam sacrorum potestatem habebat, statim sancta biblia, quae in medio continebant sacro sancta Evangelia, protulit: — Juro: inquit etc. idem.

гѣрз де азквиторїи, сѣѣ де попор Роман се афля,
каре тот дѣѣна Осегит де алте націи, пзиз а-
стззи афлореще.

Д. 5.

Акз пзцинтеле деспре каѣселе, каре адимна пе
Романїи дела апзс а трѣче ла рзсзрит, ши а
се ашеза а дрѣпта Двнзрїи.

Деспре политика Романилор асемнаю май
сѣс, кѣм се нзрзвѣ а тримите колонїи дин Іта-
ліа а цинзтѣриле ачелѣ, де унде пре мощкнїи
варбарїи, кѣ арме ай изгонѣ; ачесте колонїи,
ши попор Роман, каре нежонит дела апзс дин Іта-
ліа ши дин алте провинциї, кѣ тѣрма тречѣ ла
рзсзрит, азпз че май алес Константин чел ма-
ре, кѣ мѣлте привилегїзмѣрїи ши скѣтирїи нѣ
нѣмай пе четзценїи, чи ши пе попоренїи азкрз-
торїи де пзмзнт їаб азрбит; фрѣмос кѣ аде-
взрат ера привилегїзмѣ павгарилор дела Констан-
тин, каре сѣѣ пердере де кап опрѣ пре фишкѣс,
а лѣа аззлог вителе челе де жѣг а павгарюлѣи,
ши ай принде погзникѣ, мзртѣрискѣце леѣѣ 1.
картѣ 2. титѣлѣ 30. а кѣлѣѣерѣ леѣилор лѣи
Феодосїе. (1) Мишѣ а павгарюлѣи де акѣма соар-
те! Се ашеза преѣм зисзи а дрѣпта Двнзрїи,
унде армеле варбарилор нѣ лесне стрзвзтѣѣ; ка

ТОМНА

(1) Codicia Theodos. L. II. Tit. 30. leg. 1.

К А П І Т У Л.

Ромзній нѣ потъ сѣ фїе вицѣ де Дакїи, ниче де Шлавїи, кѣ атжта май пѣцинъ Бѣлгарїи, чи нѣмай кѣраци Романи.

І. 1.

Я зиче: кѣмъ кѣ Ромзній сѣнтъ рѣмзшицѣ де Дакїи, че є май мѣлатъ, де кѣтъ а зиче: кѣмъ кѣ Ромзній сѣнтъ, че наѣ фостъ, ка ниче наѣ пѣтѣтъ фи ниче одатъ. Пентрѣ кѣ кѣмъ роѣте, аѣ пѣтѣтъ фи, ка пре о націе ашѣ лѣцитъ, кѣмъ є попорѣ ромзнескѣ, Дакїи сѣ о поатъ рѣхѣстра (прѣскїи) кѣ сѣнѣеле лор? аѣпѣ че май кїаръ де кѣтъ адеврѣатъ шимъ, кѣмъ кѣ пе Дакїи ачѣїа, а кѣрѣра рѣмзшицѣ де унїи се зикъ а фи Ромзній, Траїанъ де тотъ їаѣ изгонитъ динъ Дакїїа, адеѣкѣндъ нѣ попоръ Романъ, преѣмъ мѣртѣрїскѣѣ вѣтропїѣс. Ши кѣмъ кѣ ашѣ аѣ прѣпѣдїтъ Романиї пе Дакїи сѣпѣшїи лѣї Декевалъ, кѣтъ ниче нѣмеле нѣ лѣѣ май рѣмасъ, не аѣвацѣ апрїатъ Прискѣсѣ, каре кѣлѣторїна дѣрїнъ Дакїїа лѣї Траїанъ, а карѣ атѣнѣкѣ Ятїла домнѣкѣ, адепре тоатѣ націїеле, каре лѣкѣїа атѣнѣкѣ а Дакїїа: адеѣкѣ адепре Ромзній, пре карїїи аї нѣмѣкѣѣ Яѣзонїїи, адепре Хѣнїи, ши Готїи фаче поменире а Історїїа са, їарѣ адепре Дакїи ниче кѣтъ є негрѣ сѣѣ унѣїе; семнъ апрїатъ, кѣмъ кѣ Дакїи сѣпѣшїи лѣї Декевалъ кѣ тоци пѣнѣѣ рѣтрѣнѣ

нѢ де армелѣ Романилор сѣѢ аѢ перит, сѣѢ карій аѢ пѣтѣт скѣпѣ, аѢ трекѣт Тиса ши Мѣнциій Карпатѣлѣи ла фрѣциїле салѣ Гарматѣ. Ши кѣм кѣ май воїоши аѢ фост барварій май вине аши пѣрѣси лѣкашѣриле салѣ, де кѣт а трѣи сѣпѣши ши манципій (робї) Романилор, не лѣвацѣ Історїїле векї, ашѣ Прокопїѣс дѣспре Брѣлї, ши Іорнандѣс дѣспре Хѣнї. —

Іарѣ ачкїа, кѣм кѣ Романій ничѣ дѣкѣм нѢ саѢ лѣѣскрит кѣ Дакїї лѣи Дѣкевал, вине аратѣ дѣкторѣ дин фирѣ Ромѣнилор. ВѢ май атинг дѣспре ачѣст лѣкрѣ ачѣстѣ: кѣм кѣ попорѣ Роман ничѣ дѣкѣм нѢ саѢ местекат, ничѣ саѢ лѣѣскрит кѣ алцї барварї, нѢ нѢмай фирѣ ши ура, карѣ О авѣ Романій асѣпра Варварилор прѣкѣм зичѣ ВѢнапїѣс, (*каі Ромулові Ехѣдїон ме фрѣнї двома* безї май сѣс) томна лѣцилѣ лї Опрѣ де а сѣ кѣсѣторї Романій кѣ барварїї, вѣзї лѣцилѣ Визиготилор томѢ 5. титѣлѢ 1. §. 1. (1). — Япой де сар фи фост лѣѣскрит, сѣѢ местекат прин кѣсѣторїї Романій лѣи Траїан кѣ Дакїї, ачѣста лѣѣскрїѣ лѣ нѣравѣриле, линѣа ши портѣ Ромѣнилор дин коачѣ де Дѣнѣрѣ, ашѣ де марѣ скимосирѣ ар фи фрѣкѣт, кѣт кѣ Ромѣнїї чѣй пѣстѣ Дѣнѣрѣ, карїї нѢ саѢ пѣтѣт местекѣ кѣ Дакїї, ничѣ нѢ сар пѣтѣ май мѣлѣ ла олаатѣ лѣцѣлѣцѣ ши кѣ-

нодѣѣ,

(1) Leg. Visigoth. Tom. III. Tit. 1. §. 1.

ноаще, кѣм кѣ єй сѣнт де ун сѣнце. Ба ниче политика Романилор нѣ лѣсѣ, ка Романій тримишй колоній атралте провинцій, сѣ се лѣскрѣже кѣ варварій; кѣ ашѣ каериле, каре пре Романій лѣ цинѣ лѣпрезнацїй, де тот сар фи рѣпт. Романій дарѣ а фи дакї, ниче дѣкѣм нѣ се поате кѣцѣта.

§. 2.

Ниче Шлави.

Нѣ пот дѣфзїмѣторїй де Романїй май стрѣме ши недрепт а ворєї, де кѣт кѣндѣ зик, кѣ Романїй сѣнт вицѣ де Шлави. Я кѣрїа пѣрєрї, темєї лѣ жѣдѣкѣ а фи лѣ линѣа романїѣскѣ, каре арє ши кѣвинте шлавичєї; чи дакѣ ачѣста є дѣстѣл темєї ка сѣ не факѣ Шлави, атѣнѣѣ ши Унгѣрїй вор фи вицѣ шлавѣнѣскѣ (чє пѣнѣ а кѣма нимѣрѣї нѣ їаѣ венит лѣминте) ши лѣкѣ май кѣрѣндѣ, кѣ ворєлє, карє сѣнѣ шлѣзѣѣ, лѣ линѣа Романилор нѣс де Окѣе ла тоатѣ Нацїа романїѣскѣ; чи дѣпѣ ашеѣарѣ, пѣтрѣкѣчєрѣ, ши тимпѣ лѣ карє аѣ фост Романїй лѣ вѣчинацїй кѣ Шлавиї, кѣ карє кѣвинте шлавичє сѣ лѣтрекѣвинѣцаѣ Романїй пре ун лок, атѣралѣѣ ничє помєнїрє нѣї де їєлє; їарѣ Унгѣрїй мѣлѣте аѣ, карє лѣ тот локѣ лѣтѣ дѣншїй сє нѣбєск. Дин конѣрѣ, дакѣ Романїй сѣнт вицѣ шловѣнѣ, кѣм аѣ пѣтѣѣт фи ка линѣа са сѣ шо пѣрѣдѣ де тот, ши сѣ лѣ

крѣци-

брѣцишезъ линка латинъ, линка Романилор? а-
 часта еѣ ниче де кѣм нѣ о почѣ дѣзвзлѣ: пен-
 трѣ кѣ цѣѣт еѣте дин картѣ лѣѣ Прокопѣс дѣ-
 спре рѣзкою Готилор: (1) кѣм кѣ попорѣ аче-
 ста кѣ нѣмеле Шклавѣй (Sclavinii) ла лѣчепѣтѣ
 сѣтей а шѣса а фи венит дѣспре амѣзъ ноапте
 ла дѣнзре лѣ цинѣтѣриле Романилор, май лѣнаин-
 те дѣ чѣѣа некзирѣ ла ѣсторичѣ нѣ се нѣвек; а-
 кѣма дарѣ кѣм аѣ нѣтѣ еѣ ашѣ лѣсѣ линка са, ши
 а лѣѣ линка Романилор лѣ сѣта а шѣса, кѣнд лин-
 ка Романилор чѣ латинѣскѣ, нѣмай еѣра дѣоѣще;
 преѣм лѣемнѣзъ лѣкеѣ лѣ ноте ла ѣсторѣа Яркана
 алѣѣ Прокопѣс, саѣ мѣкар нѣ май кѣвинте дин
 линка Романилор? пентрѣ кѣ дѣ унде нѣѣ ни-
 мика, чине поате лѣѣ чеѣа? кѣар се вѣде дарѣ,
 кѣ дѣ нѣ ар фи аѣѣс Ромѣнѣй линка са кѣ сине
 дин ѣталѣа, кѣтрѣ сѣта а чинѣк ши а шѣса а
 о лѣвѣѣ дин алѣѣй нѣ аѣ фост кѣ пѣтинѣцѣ.
 Япой тот ачѣѣа Шклавѣй, дѣ кѣнд лѣчепѣрѣ сѣ а се
 арѣта лѣнѣгѣ дѣнзре лѣтре Ромѣнѣй, тот Гинтѣ
 дѣскилинитѣ аѣ рѣмас дѣ Ромѣнѣй, преѣм ши
 Ромѣнѣй дѣ Шклавѣй пѣнѣ аѣтѣзѣй; кѣм дарѣ ро-
 гѣте аѣ нѣтѣт фи, ка динтро наѣѣе, сѣ се факѣ
 доаѣ ашѣ, кѣт уна сѣ ѣа нѣмеле Ромѣн, алѣа
 сѣшѣ цѣѣ нѣмеле Шклавѣй; сѣ лѣкѣѣаскѣ вѣчине
 уна лѣнѣгѣ алѣа, ши тотѣшѣ сѣ нѣ се кѣнодскѣ

кѣ

(1) Procop. L. 3. Gothi. c. 38.

кѣ сѣнт дѣ о вицѣ? Ячѣста ар фи о фаптѣ не аѣ-
зѣтѣ. Бѣ кредъ май лесне а фи дѣ а нѣтѣ унѣ апа
кѣ фокѣ, дѣ кѣт а склависа (а сѣркѣ) пре ромзній.

Д. 3.

Кѣ атѣта май пѣцин сѣнт ромзній Бѣлгарій.

Бѣлгарій, дѣспре карій май мѣлте кѣвинтѣ-
зѣ Маіорѣ а Історіа са, Гинте дѣспре амѣзѣ
ноапте (дѣ унде май тоате Гинтеле варваре еши-
рѣ, ка динтро комоарѣ прекѣм скріе Іорнандес (1)
а нѣзвлизѣ ла дѣнзрѣ а цинѣтѣриле Романилор
кѣтрѣ а чѣнѣтѣл сѣтей а шѣптѣ; дѣ унде урмѣ-
зѣ, кѣ дакѣ ромзній нѣ пот фи вицѣ дѣ дакѣ
ши Шклавѣ, кѣ атѣта май пѣцин пот фи Бѣл-
гарій; ши пѣнтрѣ ачкѣа тоцѣ, карій зѣк кѣм кѣ
ромзній сѣнт вицѣ дѣ Бѣлгарій, сѣкѣ нѣ цѣѣ,
дѣ унде аѣ бенит Бѣлгарій, сѣкѣ Націа ромзнѣ-
скѣ нѣ о кѣноск. —

Жѣ дѣче акѣма, дѣспре ашезарѣ ши атокми-
рѣ ачѣстор мѣртѣрисири, че аширай пѣнѣ ачѣ
дин скрипторій чѣй бекѣ, ка ачѣнѣтѣл Ромзни-
лор дин Романѣ а дѣвзрацѣ сѣ се а дѣкѣ ла май
маре аѣминѣ, каре кѣм кѣцѣтѣ; еѣ тоатѣ а дѣрѣ-
тарѣ, кѣ атѣта май гата сѣнт дѣ а о прими
а нѣме дѣ бине, а кѣт бине а мѣй а дѣк а минте,
а тѣре

(1) Humani generis officinam vocat Jornandes Sep-
temptrionem.

АТРЕ КЖТ ДЕ СТРАЖМТЕ СТЪРИ АПРЕЖЪР, КЪПРИНС
 КЪ АБЪЦЪТЪРИ ТЕОЛОГИЧЕШИ, НЪМАЙ ПЕ ФЪРИШ,
 КЪМ СЕ ЗИЧЕ, АМ ПЪТЪТ АКЪНЕ ЛА СИКРИНЕЛЕ БИ-
 БЛІОТЕЧИЛОР, ДЕ УНДЕ АМ КЪЛЕС АЧЕСТЕ МЪРТЪРИ-
 СИРИ, ДИН СКРИПТОРИ ДЕ О ВЪЖСТЪ КЪ АТЪМПАЛЪ-
 РИЛЕ ДЕСПРЕ КАРЕ СКРИЪ, ШИ АШЪ НЪ АЪПЪ „КЖТ
 ДЕ МЪЛЪТ, “ ЧИ АЪПЪ „КЖТ ДЕ КИНЕ, “ ЖЪДЕЧЕ
 ФІЕШИ ЧИНЕ.

Imprimatur.

Pestini die 24-a Aprilis 1828.

Joannes Theodorovits m. p.

G. n. u. R. Parochus Pestiensis,
 Venerabilis Consistorii Asses-
 sor, et Librorum Valachico-
 rum Int. R. Censor.

